

ፔንታቴክ

ትምህርት 10

የሴኛና ወንድሞቹ

Manuscript

thirdmill

Biblical Education. For the World. For Free.

መብቱ በህግ የተጠበቀ ነው። ከአሰታሚው የጽሑፍ ፈቃድ ውጭ ማጠቀሻነት፣ ለግምገማ ፣ ለአስተያየት ወይም ለትምህርት ዓላማዎች በአጭሩ መጠቀም ካልሆነ በስተቀር የዚህ ጽሑፍ ክፍል በማንኛውም መልኩ ወይም በማንኛውም መንገድ ለትርፍ ሊበዘ አይችልም። የአሰታሚው አድራሻ Third Millennium Ministries, Inc., 316 Live Oaks Blvd., Casselberry, Florida 32707.

በሌላ መንገድ ካልተጠቆመ በስተቀር፣ ሁሉም የቅዱሳን መጻሕፍት ጥቅሶች በ1954 ዓ.ም ከታተሙ መጽሐፍ ቅዱስ የተወሰዱ ናቸው።

ስለሴርድሚል

እ.ኤ.አ. በ 1997 የተቋቋመው ፣ ሴርድሚል ለትርፍ ያልተቋቋመ የወንጌላዊ ክርስቲያናዊ አገልግሎት ሲሆን

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት፣ ለዓለም፣ በነጻ ይሰጣል።

ግባችን በዓለም ዙሪያ በመቶ ሺዎች ለሚቆጠሩ ፓስተሮች እና ለአገልግሎት በቂ ሥልጠና ለሌላቸው የክርስቲያን መሪዎች ነፃ የክርስትና ትምህርት መስጠት ነው። በእንግሊዝኛ ፣ በአረብኛ ፣ በማንዳሪን ፣ በሩሲያኛ እና በስፓኒሽ ተወዳዳሪ የሌለውን የመልቲሚዲያ ሴሚናሪ ሥርዓተ ትምህርት በማዘጋጀት እና በዓለም አቀፍ ደረጃ በማሰራጨት ይህንን ግብ እያሟላን እንገኛለን። በአጋር መሥሪያ ቤቶቻችን አማካኝነት ሥርዓተ ትምህርታችን ከአሥር በላይ በሚሆኑ ሌሎች ቋንቋዎችም እየተተረጎመ ነው። ሥርዓተ ትምህርቱ በጥሩ ግራፊክ የተሠሩ ቪዲዮዎችን፣ የታተሙ ትምህርቶችን እና የበይነመረብ ግብዓቶችን ያካትታል። በትምህርት ቤቶች ፣ በቡድኖች እና በግለሰቦች ፣ በበይነመረብም ሆነ በትምህርት ማህበረሰቦች ውስጥ ጥቅም ላይ እንዲውል የተቀየሰ ነው።

በሌሎች ዓመታት፣ እጅግ በጣም ጥሩ ይዘትን እና ጥራትን የተሸለሙ የመልቲሚዲያ ትምህርቶችን ለማምረት ከፍተኛ ወጪ ቆጣቢ ዘዴን አዘጋጅተናል። ጸሐፊዎቻችን እና አርታኪዎቻችን በስነ-መለኮት የሰለጠኑ አስተማሪዎች ፣ ተርጓሚዎቻችን የሥነ-መለኮታዊ አስተውሎት ያላቸውና የሚተረጎሙበት ቋንቋዎች የአፍ መፍቻ ቋንቋቸው የሆናቸው ናቸው። እንሁም ትምህርቶቻችን ከዓለም ዙሪያ የመጡ በመቶዎች የሚቆጠሩ የተከበሩ የሴሚናሪ ፕሮፌሰሮች እና ፓስተሮች አሳቦችን ይዘዋል። በተጨማሪም ፣ የእኛ ግራፊክ ዲዛይነሮች ፣ ሥዕላዊ መግለጫዎች እና አዘጋጆች ዘመናዊ መሣሪያዎችን እና ቴክኒኮችን በመጠቀም ከፍተኛውን የዝግጅት ደረጃዎችን የሚያሟሉ ናቸው።

የስርጭት ግቦቻችንን ለማሳካት ፣ ሴርድሚል ከቤተክርስቲያናት ፣ ከሴሚናሪዎች ፣ ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ፣ ከሚሲዮናውያን ፣ ከክርስቲያን ማሰራጨዎች እና ከሳተላይት ቴሌቪዥን አቅራቢዎች እና ከሌሎች ድርጅቶች ጋር ስትራቴጂካዊ አጋርነት ፈጥሯል። እነዚህ ግንኙነቶች ቀደም ሲል ስፍር ቁጥር የሌላቸው የቪዲዮ ትምህርቶችን ለአገሬው ተወላጅ መሪዎች ፣ ለፓስተሮች እና ለሴሚናሪ ተማሪዎች ማሰራጨት አስችሏል። የድረ-ገጾቻችን እንዲሁ እንደ ስርጭት መንገዶች ሆነው ያገለግላሉ እንዲሁም የመማሪያ ማህበረሰብ እንዴት እንደሚጀምሩ ግብዓቶችንና ትምህርቶቻችንን ለማግኘት ተጨማሪ አገልግሎት ይሰጣሉ።

ሴርድሚል በ IRS እንደ 501 (ሐ) (3) ኮርፖሬሽን እውቅና ተሰጥቶታል። እኛ ገቢ የምናገኘው ከአብያተ-ክርስቲያናት ፣ ፋውንዴሽንስ፣ ንግድ ተቋማት እና ግለሰቦች በሚሰጡት አርዳታ ነው። ሰዎች ለእኛ ሲላግሱ ከሚከፍሉት ግብር ይቀነሳቸዋል። ስለአገልግሎታችን ተጨማሪ መረጃ ፣ እና እርስዎ እንዴት መሳተፍ እንደሚችሉ ለማወቅ ፣ እባክዎ www.thirdmill.org ን ይጎብኙ።

ማውጫ

መግቢያ	1
አወቃቀር እና ይዘት	2
የአባቶች አለመስማማት (ዘፍጥረት 37:2-36)	3
ዮሴፍ ወንድሞቹን ማስቆጣቱ	3
ወንድሞቹ ዮሴፍን መሸጣቸው	3
የዮሴፍ አስፈሪ አገዛዝ (ዘፍጥረት 38:1-41:57)	4
በከነዓን የይሄዳ ኃጢአት (ዘፍጥረት 38:1-30)	4
በግብጽ የዮሴፍ ስኬት (ዘፍጥረት 39:1-41:57)	5
እርቅና እንደገና መገናኘት (ዘፍጥረት 42:1-47:12)	6
የመጀመሪያው ጉዞ (ዘፍጥረት 42:1-38)	6
የሁለተኛው ጉዞ (ዘፍጥረት 43:1-45:28)	6
ሦስተኛ ጉዞ (ዘፍጥረት 46:1-47:12)	7
የዮሴፍ የበጎነት አገዛዝ (ዘፍጥረት 47:13-27)	8
የአባቶች ስምምነት (ዘፍጥረት 47:28-50:26)	8
የያዕቆብ ቤተሰብ ዝግጅቶች (ዘፍጥረት 47:28-50:14)	9
የዮሴፍ የቤተሰብ ዝግጅት (ዘፍጥረት 50:15-26)	9
ዋና ዋና ጭብጦች	10
የጋራ አጽንዖቶች	10
የእግዚአብሔር ጸጋ ለእስራኤል	11
ለእግዚአብሔር የእስራኤል ታማኝነት	11
የእግዚአብሔር በረከቶች ለእስራኤል	12
በእስራኤል በኩል የተሰጡ የእግዚአብሔር በረከቶች	13
ልዩ አጽንዖቶች	13
ብሔራዊ አንድነት	14
ብሔራዊ ብዝሃነት	16
ማጠቃለያ	19
ለጽሑፉ አስተዋጽኦ ያደረጉ ሰዎች	20
የቃላት ፍቺ	21

ፔንታኮስታል

ትምህርት አሥር

ዮሴፍና ወንድሞቹ

መግቢያ

ትልቅ ርስት ባላቸው ቤተሰቦች ውስጥ ያሉ ወንድሞች እና እህቶች ብዙውን ጊዜ ትልቁን ውርስ ማን እንደሚቀበል እርስ በርስ ይታገላሉ። ርስቱ ከትውልድ ወደ ትውልድ የሚሸጋገርበት ጊዜ ሲደርስ፣ በአንድ ወቅት በጣም የሚዋደዱ ወንድሞችና እህቶች እንኳን በጣም ሊከፋፈሉ ስለሚችሉ የፍቅርን ማሰሪያ መልሶ የሚያጸናው እግዚአብሔር ብቻ ነው። የዘፍጥረት መጽሐፍ እንደሚያስተምረን የእስራኤል አባቶች የሆኑት የዮሴፍና የወንድሞቹ ቤተሰብ እንዲህ ነበር። በአባታቸው በያዕቆብ ርስት ላይ የነበራቸው ፉክክር በጣም መራራ ከመሆኑ የተነሳ መፍታት የማይቻል እስኪመሰል ድረስ ደርሶ ነበር። ነገር ግን በዚህ ትምህርት እንደምንመለከተው፣ እግዚአብሔር ዮሴፍንና ወንድሞቹን አስታረቃቸው እናም የፍቅር ማሰሪያቸውን እንደገና አጸናላቸው። ይህ የውሳኔ ሃሳብ በብሉይ ኪዳን በነበሩት በእስራ ሁለቱ የእስራኤል ነገዶች መካከል ያለውን ግንኙነት አቅጣጫ ይዘረጋል። እና ዛሬም በክርስቶስ ተከታዮች መካከል ያለውን ግንኙነት ይመራል።

ይህ የፔንታኮስታል ትምህርት ስለ “ዮሴፍና ወንድሞቹ” በሚናገረው የዘፍጥረት መጽሐፍ ክፍል ላይ ያተኮረ ነው። በዘፍጥረት 37:2-50:26 ላይ፣ ዮሴፍ ከወንድሞቹ ጋር ስላለው የተበላሸ ግንኙነት ታሪክ በዘርዘር እንመለከታለን።

ወደ ዋናው ርዕሳችን ከመሄዳችን በፊት የዘፍጥረት መጽሐፍን መሠረታዊ ይዘት መገምገም ይጠቅማል። በሌሎች ትምህርቶች፣ ኦሪት ዘፍጥረት በሦስት ዋና ዋና ክፍሎች እንደሚከፈል አይተናል። እያንዳንዱ ክፍል የተነደፈው የሙሴን የመጀመሪያ እስራኤላውያን ተደራሲያን በተለየ መንገድ ለማነጋገር ነው። የመጀመሪያው ክፍል በዘፍጥረት 1:1-11:9 የሚገኘውን የጥንታዊ ታሪክን ይመለከታል። በዚህ ክፍል፣ ሙሴ ለእስራኤላውያን ወደ ከነዓን ምድር ያደረጉት ጥሪ እግዚአብሔር በመጀመሪያዎቹ የዓለም ታሪክ ጊዜያት ባደረገው ነገር ላይ የተመሰረተ መሆኑን አሳይቷል። ሁለተኛው ክፍል በዘፍጥረት 11:10-37:1 ያለውን የቀደመውን የአባቶች ታሪክ ይመዘግባል። እዚህ፣ ሙሴ የአብርሃም፣ የይስሐቅ እና የያዕቆብ ሕይወት እስራኤላውያን ወደ ተስፋይቱ ምድር ሲሄዱ ያጋጠሟቸውን ጉዳዮች እንዴት እንደተናገሩ ተናግሯል። ሦስተኛው ክፍል፣ የኋለኛው የአባቶች ታሪክ፣ በዘፍጥረት 37:2-50:26፣ የዮሴፍንና የወንድሞቹን ታሪክ ይተርካል። ትምህርታችን በዚህ የዘፍጥረት የመጨረሻ ክፍል ላይ ያተኮራል።

ሙሴ በዚህ የዘፍጥረት ክፍል ውስጥ ያለው ዓላማ ለመጀመሪያዎቹ ተደራሲያኑ በርካታ ትምህርቶችን እንዳካተተ እንመለከታለን። በአጠቃላይ ግን፡

የዮሴፍና የወንድሞቹ ታሪክ የእስራኤል ነገዶች የተስፋይቱን ምድር ወረራና ሠፈር ሲጋፈጡ ተስማምተው እንዴት እንደሚኖሩ አስተምሯቸዋል።

ስለ ዮሴፍና ወንድሞቹ የምናቀርበው ትምህርት በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላል ። በመጀመሪያ፣ የእነዚህን ምዕራፎች አወቃቀሮች እና ይዘቶች፣ የአጻጻፍ ንድፋቸው እና ርእሰ ጉዳያቸው እንዴት አብረው እንደሚሄዱ እንመረምራለን። ሁለተኛ፣ ሙሴ ለእስራኤል ነገዶች አፅንዖት የሰጣቸውን በርካታ ዋና ዋና መሪ ሃሳቦችን እና እነዚህ መሪ ሃሳቦች ለዘመናዊ ክርስቲያኖች እንዴት እንደሚተገበሩ እንመለከታለን። የዚህን የዘፍጥረት ክፍል አወቃቀር እና ይዘት በመመልከት እንጀምር።

አወቃቀር እና ይዘት

የዮሴፍንና የወንድሞቹን ታሪክ ጠንቅቆ የሚያውቅ ሁሉ ብዙ ገፁ-ባህሪያትን፣ የተለያዩ ባህላዊ መቼቶችን እና በርካታ ውስብስብ ገፁ ሴራዎችን እንደሚያካትት ያውቃል። እነዚህ ባህሪያት በጣም የተወሰኑ ከመሆናቸው የተነሳ በዝርዝሮች መጠመድ እና ሁሉንም አንድ ላይ የሚያጣምረውን አጠቃላይ የአጻጻፍ መዋቅርን መሳት ቀላል ነው። ነገር ግን የእነዚህ ምዕራፎች አወቃቀሮች እና ይዘቶች እንዴት እንደሚጣመሩ ትኩረት መስጠቱ በተለይ የዮሴፍንና የወንድሞቹ ታሪክ በጣም የተዋሃደ ድራማ በመሆኑ ጠቃሚ ነው።

- የሙሴ የዘፍጥረት 37፡2-50፡26 አቀራረብ በጣም የተዋሃደ ባለ አምስት ደረጃ ድራማ ነው፡-
- የታሪኩ የመጀመሪያ ችግር፣ በዘፍጥረት 37፡2-36፣ በዮሴፍ አገዛዝ ተስፋ ላይ የአባቶች አለመግባባትን ያሳያል።
- ሁለተኛው እርምጃ፣ ወይም መነሳት፣ በ38፡1-41፡57 ላይ የሚያተኩረው በዮሴፍ አስጊ አገዛዝ ላይ ነው - በግብፅ ሥልጣን ላይ በመውጣቱ ላይ።
- ሦስተኛው እርምጃ፣ በ42፡1-47፡12፣ የድራማው መለወጫ ነጥብ ነው። በግብፅ የአባቶችን ዕርቅና አንድነትን ይመለከታል።
- አራተኛው እርምጃ፣ ወይም ውድቀት፣ በ47፡13-27 ላይ ያለው የዮሴፍን በጎ አገዛዝ በግብፅ ዘግቧል።
- እና የድራማው የመጨረሻ ውሳኔ፣ በ47፡28-50፡26፣ በዮሴፍ አገዛዝ ሥር የነበረውን የአባቶችን ስምምነት ይገልጻል።

ከቅርብ አሥርተ ዓመታት ወዲህ፣ በዘፍጥረት ውስጥ ያሉት ምዕራፎች ሰፊ ትኩረት የሚሰጡ ቺክሊም እንደሚፈጥሩ በርካታ ተርጓሚዎች ለማሳየት ሞክረዋል። ቺክሊም ማለት፡-

ከመሃል ክፍል በፊት እና በኋላ ክፍሎች ትይዩ ወይም ሚዛናዊ የሆነበት ሥነ-ጽሑፋዊ መዋቅር ነው።

አብዛኛዎቹ እነዚህ መከራዎች ይህንን አመለካከት በጣም ወደ ጫፍ ይወስዱታል። ነገር ግን የዮሴፍንና የወንድሞቹን አጠቃላይ ዘገባ ወጥነት ወደሚያመጣ መጠነ ሰፊ ድራማዊ ዘይቤ ያመለክታሉ።

በአጠቃላይ ፣ ዘገባው የሚጀምረው በአባቶች አለመግባባት ሆኖ ድራማው የሚያልቀው በአባቶች ስምምነት ውሳኔ ላይ መሆኑን ለማየት አስቸጋሪ አይደለም ።

የዮሴፍ አስጊ አገዛዝ በግብፅ እያሻቀበ የወሰደው እርምጃ፣ የዮሴፍ በጎ አገዛዝ በግብፅ ካደረገው ውድቀት ጋር ይመሳሰላል። እና የመቀየሪያ ነጥቡ ወይም ማጠፊያው - ከውሻግንብር እና ስጋት ወደ በጎነት እና ስምምነት - በግብፅ ውስጥ የሚካሄደው እርቅ እና ውህደት ነው። እነዚህን ክፍሎች ሙሴ ባቀረበላቸው ቅደም ተከተል እንመለከታለን። ነገር ግን ይህን መሰረታዊ ድራማዊ ዘይቤ መረዳታችን የዮሴፍንና የወንድሞቹን ታሪክ በርካታ ዝርዝሮችን ስንመረምር ይረዳናል።

የዮሴፍ እና የወንድሞቹ ታሪክ ይዘት ከሌሎቹ የዘፍጥረት ክፍሎች የበለጠ ጽሑፋዊ ውስብስብነትን ያሳያል። ረጅም የገጸ-ባህሪያት ዝርዝር ያለው ሲሆን ብዙዎቹን ባለ ሶስት አቅጣጫዎች እና ገፁ-ባህሪያትን በመቀየር ያሳያል። ትዕይንቶች በግልፅ ይታያሉ። አስቂኝ፣ ቀልድ እና አሳዛኝ ሁኔታ በጠቅላላው ይታያሉ። ትረካው ሌሎች ክስተቶችን የሚያስታውሱ እና የሚገምቱ ብዙ ያልተጠበቁ ክስተቶችን ይዟል። ስለዚህ፣ ይህ የዘፍጥረት ክፍል በዚህ ትምህርት ከምንችለው በላይ እንዲያጤኑት የመጀመሪያዎቹን እስራኤላውያን ተደራሲያን የጋበዘቸው ነበር። ስለዚህ፣ ለጊዜ ስንል፣ በእያንዳንዱ ምዕራፍ ይዘት ላይ ጥቂት አስተያየቶችን ብቻ እንሰጣለን።

የአባቶች አለመስማማት (ዘፍጥረት 37:2-36)

ሙሴ ትረካውን በዘፍጥረት 37:2-36 የጀመረው በየሴኛ የወደፊት አገዛዝ ላይ በነበረው የአባቶች አለመስማማት የመጀመሪያ አስደናቂ ችግር ነው። ይህ የመክፈቻ ምዕራፍ በየሴኛ ጌተሰብ ውስጥ አለመግባባት ከጊዜ ወደ ጊዜ ምን ያህል እየተባባሰ እንደሄደ የሚያሳዩ ሁለት ክፍሎችን ያቀፈ ነው። የመጀመሪያው ክፍል፣ 37:2-11፣ የሴኛ ወንድሞቹን እንዴት እንዳስቆጣ ያሳያል። ሁለተኛው ክፍል ደግሞ ከቁጥር 12-36 ላይ ወንድሞች የሴኛን ለባርነት እንዴት እንደሸጡት ይናገራል። የሴኛ ወንድሞቹን ያስቆጣበትን መንገድ እስቲ እንመልከት።

የሴኛ ወንድሞቹን ማስቆጣቱ

በመጀመሪያ ሙሴ የሴኛን በአባቱ ዘንድ ተወዳጅነትን ያተረፈ ወጣት አድርጎ ገልጿል። ለምሳሌ፣ በቁጥር 3 ላይ፣ ያዕቆብ ወንድሞቹን የሚያስቀና ያጌጠ ልብስ ለየሴኛ ሰጠው። ቁጥር 4 “ጠልተውታልና መልካም ቃልም ሊናገሩት አልቻሉም” ይላል። ከዚያም፣ ይባስ ብሎ፣ በሁለት ተጨማሪ ምሳሌዎች፣ የሴኛ በጌተሰቡ ላይ ስለወደፊት ከፍ ያለ የመሆን ህልሙን ተናግሯል። በዚህ ምክንያት ሙሴ በቁጥር 5 እና በቁጥር 8 ላይ የሴኛ ወንድሞች “እጅግ እንደጠሉት” ጽፏል። ቁጥር 11 ደግሞ “ወንድሞቹ ቀኑበት” ይለናል።

በየሴኛ እና በወንድሞቹ መካከል የተፈጠረው አለመግባባት መንስኤዎች... ሁለቱን መምረጥ እችላለሁ። አንደኛው አባቱ በጣም የሚያምር ቀሚስ አድርጎ ሠራው፣ እና ያ መንገደገጃ፣ ሌሎች ወንድሞችም አይተው እንዲህ አሉ፡- “እኔ፣ ያንን ማግኘት የሚያስፈልገኝ ይመስለኛል። የእኔ መሆን አለበት።” እናም እራሳችንን ስንመለከት፣ በዚህ ማህበረሰብ ውስጥ እንኳን አለመግባባት ይፈጠርብናል ምክንያቱም አንዳንድ ሰዎች የተሻለ ኑሮ ስለሚኖሩ እና ሌሎች ደግሞ “ለምን እንደዚህ ሰው አልሆንም?” ብለው ራሳቸውን ሲጠይቁ እናያለን። ጌተ ክርስቲያን ውስጥ እንኳን አለ። የታመምን ሌሎች ጤነኛ የሆኑ ሰዎችን እንመለከታለን፣ እና “ለምን ጤነኛ ያልሆንን?” ብለን እራሳችንን እንጠይቃለን። ስለዚህ፣ እነዚህ ሌሎች በሌሎች ጊዜ ለየሴኛ ምርጡን መስጠት፣ አንዳንድ አለመግባባቶችን አስከትሏል። ቁጥር ሁለት፣ የሰው ተፈጥሮ ስብራት፣ ወንድሞች ቀኑበት እና ወንድሙ የተሻለ ነገር ስለነበረው፣ ከእነርሱ የበለጠ ቆንጆ የሆነ ልብስ አገኘ። ቀኑበት፣ የምቀኝነትንም ዘር በሁላችንም ውስጥ እናገኛለን። እነዚህ ወንድሞች ብቻ አልነበሩም፣ ግን ሁሉም በእኛ ውስጥ ነው፣ ነገር ግን እንደ ክርስቲያኖች መጀመሪያ ልንለየው ተጠርተናል እናም ይህ የምቀኝነት ኃጢአት መሆኑን አውቀን ማቆም እንችላለን።

— ቄስ ዶክተር ሳይፕሪያን ኬ.ጉቺዬንዳ

የሴኛ ወንድሞቹን ባስቆጣ ጊዜ የተፈጠረውን የአባቶች አለመግባባት ከገለጸ በኋላ፣ ሙሴ ወደ 37:12-36 ሁለተኛ ክፍል ይሄዳል። እነዚህ ጥቅሶች ወንድሞች የሴኛን እንዴት ለባርነት እንደሸጡት የሚገልጽ አጭር ትረካ ይዘዋል።

ወንድሞቹ የሴኛን መሸጣቸው

እዚህ ላይ ወንድሞች የሴኛን ይዘው፣ ያጌጠ ልብስን ገፈው ሊገድሉት እንዳሰቡ እናያለን። ታላቅ ወንድም የሆነው ሮቤል የሴኛ እንዲያመልጥ ለመርዳት ጥረት አድርጓል። በመጨረሻ ግን የሴኛን ከመግደል ይልቅ ለባርነት እንዲሸጡት ሌሎችን ያሳመነው ይሁዳ ነው። ይህ ክፍል የሚያበቃው ወንድሞች የሴኛን አውሬ እንደበላው

ለያዕቆብ በሰጡት አሳዛኝና አሳሳች ዘገባ ነው። ወንድሞች የሴኛን መገናጸፊያ የረከሰውን ልብስ ለያዕቆብ አቀረቡለት፤ ያዕቆብም እጅግ አዘነ።

እነዚህ ሁለት ክፍሎች አንድ ላይ ሆነው የሴኛንና የወንድሞቹን ታሪክ የሚያስተካክለውን አስደናቂ ችግር ያስተዋውቃሉ። ይህ በእስራኤል የጎሳ አባቶች መካከል የተፈጠረው አሳዛኝ አለመግባባት መጀመሪያ ነበር።

በሴኛ የወደፊት አገዛዝ ላይ የአባቶች አለመግባባት ከተፈጠረ በኋላ፣ ሙሴ ወደ ሁለተኛው እርምጃ ሄደ። በ38፡1-41፡57፣ ሙሴ ስለ የሴኛ አስጊ አገዛዝ መነሳት ተናገረ።

የሴኛ አስፈሪ አገዛዝ (ዘፍጥረት 38:1-41:57)

በዚህ ደረጃ፣ ሙሴ የታሪኩ ገፀ-ባህሪያት የሌላቸውን ግንዛቤዎችን ለተደራሲያኑ በመስጠት አስገራሚ አስቀኝ ነገሮችን ተጠቀመ። በመጀመሪያ፣ እዚህ በይሁዳ የተወከሉት የሴኛ ወንድሞች በከነዓን የኖሩ ሲሆን የሴኛ በእነርሱ ላይ የበላይ እንዳይሆን እንዳደረጉት በመተማመን ነበር። ነገር ግን፣ ለሌሎቹ ገፀ ባህሪያቶች የማይታወቅ፣ የሴኛ የሩቅ ግዛት በግብፅ እየበዛ ነበር። እግዚአብሔር የሴኛን ባርነት በቤተሰቡ ላይ ከፍ ከፍ ለማድረግ የሚያስችል መንገድ አድርጎታል።

በሴኛ አስጊ አገዛዝ ላይ ያለው ትኩረት በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላል። በመጀመሪያ ደረጃ፣ 38፡1-30 ይሁዳ በታማር ላይ በከነዓን የፈጸመውን ኃጢአት ይገልጻል። ከዚያም፣ በ39፡1-41፡57፣ የሴኛ በግብፅ ስላደረገው ስኬት እንማራለን። በከነዓን የይሁዳን ኃጢአት እንመልከት።

በከነዓን የይሁዳ ኃጢአት (ዘፍጥረት 38:1-30)

ይሁዳ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ወደ መሃል ገብቷል፤ ምክንያቱም እርሱ ከሮቤል ይልቅ ወንድሞቹ የሴኛን በቀደመው ክፍል እንዳይገድሉት አድርጓል። ስለዚህ፣ ይህ ክፍል በወንድሞቹ መካከል ከፍተኛ ቦታ የነበረውን የያዕቆብን ልጅ ድርጊት ይወክላል። በከነዓን ያለው የይሁዳ ኃጢአት ምዕራፍ በ38፡1-5 የይሁዳ ልጆች መወለድ ዘገባ ይጀምራል። ይሁዳ ከነዓናዊቷን ሴት እንዳገባ ስንማር የሥነ ምግባር ቃና በቁጥር 2 ተቀምጧል።

በቁጥር 6-11 ላይ ስለ ይሁዳ ልጆች እና ስለ ትዕማር ዘገባ እናገኛለን። በመጀመሪያ፣ ይሁዳ ትዕማርን ለታምር ልጁ ለዔር ሰጠው። ዔር በሞተ ጊዜ ይሁዳ ትዕማርን ለሁለተኛ ልጁ አውናን ሰጠው። በዘዳግም 25፡5-10 ላይ ትእዛዝ የተላለፈው ልጅ ሳይወልድ የሞተ ወንድምን ሚስት በማግባት ዘር ማስቀጠል እንዲቻል ነው። ይህ አሰራር ለሞተው ወንድም ወራሽ ዋስትና ይሰጣል እንዲሁም ለመበለቲቱ ጥበቃን ያደርግላታል። በቁጥር 9 ላይ ግን አናን ለትዕማር ልጅ ሊሰጠው ፈቃደኛ አልሆነም። ስለዚህ፣ በቁጥር 10፣ እግዚአብሔር የአናንንም ሕይወት ወሰደ። ይሁዳ ሦስተኛ ልጁ ወጣቱ ሴሎም ተመሳሳይ እጣ ፈንታ እንዳይደርስበት ፈራ። ስለዚህም ትዕማርን እንዲያገባ አልፈቀደለትም። ይልቁንም ትዕማርን አሳፍሮ ወደ አባቷ መልሷታል።

በቁጥር 12-26 ላይ ትዕማር ይሁዳን እንዳሳሳተች የሚገልጽ ዘገባ እናገኛለን። ትዕማር ከሴሎም ጋር እንደማትጋባ ባወቀች ጊዜ ሰውነቷን እንደ ጋለሞታ አስመስላ ይሁዳን አሳሳተች። እሷም ማኅተሙንና ገመዱን እንዲሁም በክፍያ ምትክ የሰጣትን በትር በመያዝ ይሁዳን በብልሃት አታለለችት። ከሶስት ወር በኋላ በቁጥር 24-26 ይሁዳ ትዕማር እንደፀነሰች ሰማ እና እንደትገደል አዘዘ። ትዕማር ግን ይሁዳ የሰጣትን ማኅተም፣ ገመድና በትር አወጣች። ይሁዳም ያደረገውን ባወቀ ጊዜ በደሉን አመነ። ኦሪት ዘፍጥረት 38፡26 ይሁዳ እንዲህ ሲል ተናገረ።

ይሁዳም አወቀ። ከእኔ ይልቅ እርሰዋ እውነተኛ ሆነች፤ ልጄን ሴሎምን አልሰጠኋትምና አለ። ደግሞም አላወቃትም። (ዘፍጥረት 38:26).

ይህ ጥቅስ እንደሚያመለክተው ፓትርያርክ ይሁዳ የሠራው ኃጢአት ትዕማር ከሠራቸው ከማንኛውም ነገር የከፋ እንደሆነ ተናግሯል። በትሑት ኑዛዜውና ንስሐውም አርአያ ነበር። በዚህ የአመለካከት ለውጥ ምክንያት፣ ይሁዳ በትዕማር ላይ የፈጸመው ኃጢአት ታሪክ አዎንታዊ ፍጻሜ አለው። በከነዓናዊቷ ሴት ስለ ይሁዳ ልጆች ከተገለጸው የመክፈቻ ክፍል በተቃራኒ፣ ሙሴ ይህን ክፍል ከቁጥር 27-30 ላይ፣ በታማር የይሁዳን ልጆች መወለድ ዘገባ ዘጋው። በይሁዳ ነገድ ውስጥ ሁለቱም ፋሬስ እና ዛራ ታዋቂ ስሞች ሆኑ።

ይሁዳ በከነዓን የፈጸመውን ኃጢአት በአእምሮአችን ይዘን፣ ከየሴኛ አስጊ አገዛዝ ጋር የተያያዘውን ሁለተኛውን ክፍል እንመልከት። በዘፍጥረት 39:1 እስከ 41:57 የሚገኘው ይህ ክፍል፣ የሴኛ በግብፅ ስላደረገው ስኬት ረጅም ዘገባ ነው።

በግብጽ የሴኛ ስኬት (ዘፍጥረት 39:1-41:57)

ይህ ክፍል በሦስት ዋና ዋና ክፍሎች የተከፈለ ነው። የመጀመሪያው ክፍል የሴኛ ከጲጥፋራ ቤት ወደ እስር ቤት መሄዱን ዘግቧል 39:1-23። የሴኛ ግብፅ ከደረሰ በኋላ በፍጥነት ከጲጥፋራ ሞገስን አግኝቶ ቤተሰቡን አስተዳደረ። የጲጥፋራ ሚስት ግን የሴኛን ልታታልለው ሞከረች። ስትወድቅ የሴኛን ጥፋተኛ አድርጋ ከሰሰችው። የሴኛ የሷን ሐሳብ ቢቃወምም ጲጥፋራ የሚስቱን የሐሰት ውንጀላ አምኗል። የሴኛን ወደ ፈርዖን እስር ቤት ላከው፤ በዚያም የሴኛ የእስር ቤቱን ጠባቂ በፍጥነት እንዲተማመነው አደረገ። ይህ ትዕይንት የይሁዳን ኃጢአት ከትዕማር ጋር ስለሚከተለው፣ የይሁዳ ቀደምት የሥነ ምግባር ብልግናን ከየሴኛ የሥነ ምግባር ንጽሕና ጋር በማነፃፀር በግልጽ ያሳያል።

የይሁዳንና የትዕማርን ታሪክ ሳነብ፣ ትንሽ ቆርጫ መለጠፍ፣ ታሪኩን ወስጄ ሌላ ቦታ ማስቀመጥ እንዳለብኝ ይሰማኛል። ነገር ግን፣ አውዱን ስታነቡ፣ እግዚአብሔር የሴኛን ታሪክ አስቀድሞ ከጀመረ በኋላ ለምን ያንን ታሪክ እንዳስቀመጠው በትክክል ትገነዘባላችሁ። ይህን የሚያደርገው በዓመፀኛና በጻድቅ ሰው መካከል ያለውን ልዩነት ለማሳየት ስለሚፈልግ ይመስለኛል። የሴኛ የጲጥፋራ ሚስት ያደረሰችውን የጾታ ፈተና ለመቋቋም ፈቃደኛ ነው። ይሁዳ በፈቃደኝነት ዝሙት አዳሪነትን ምናልባትም በአምልኮ መቅደስ ውስጥ ዝሙት አዳሪነትን ፈጸመ። እናም ያንን ንፅፅር ታያላችሁ፣ እና እውነታው እግዚአብሔር የሴኛን የበኩር ልጅ እጥፍ አድርጎ ሊባርከው ነው፣ ምንም እንኳን የበኩር ልጅ ባይሆንም ቤተሰቡን በጽድቅ መንገድ የሚመራው እርሱ ነው።

— ዶ/ር ስትሬን ጄ. ብራሜር

ሁለተኛ፣ በ40:1-41:45፣ የሴኛ ከእስር ቤት ወደ ፈርዖን ቤተ መንግስት ተዛወረ። በዚህ ክፍል ውስጥ፣ ሙሴ የፈርዖንን ባለ ሥልጣናት ሕልም በመተርጎም የሴኛ እንዴት ወደ ሥልጣን እንደወጣ ገልጿል። ከዚያም በኋላ፣ ስለ ሰባት ጥጋብ ዓመታትና ስለ ሰባት የረሃብ ዓመታት የሚናገረውን የፈርዖንን ሕልም ተረጎመ።

በሦስተኛው ክፍል፣ 41:46-57፣ ሙሴ የሴኛን የፈርዖን ቤተ መንግሥት አገዛዝ ጠቅለል አድርጎ ገልጿል። በዚህ ክፍል፣ ሙሴ፣ የሴኛ በግብፅ ውስጥ ሥልጣኑን የተጠቀመበትን በርካታ መንገዶች ዘግቧል፣ ከራሱ ከፈርዖን ቀጥሎ ባለሥልጣን ነበር። በእያንዳንዱ የሴኛ ስኬት ክፍል፣ ሙሴ የሴኛ ወደ ስልጣን የመጣው በራሱ ብልሃት ሳይሆን በእግዚአብሔር እጅ እንደሆነ በግልፅ ተናግሯል።

በየሴኛ የወደፊት አገዛዝ ላይ ያለውን የአባቶች አለመግባባቶች እና የሴኛን የግብፅ አስፈሪ አገዛዝ ከመረመርን በኋላ፣ ወደ ዋናው የታሪኩ ለውጥ ነጥብ እንሸጋገር፡- በዘፍጥረት 42:1-47:12 ተመዝግቦ የሚገኘው የአባቶች ዕርቅና የግብፅ መገናኘታቸው ነው።

እርቅና እንደገና መገናኘት (ዘፍጥረት 42:1-47:12)

ይህ የማስታረቅ እና የመገናኘት ማዕከላዊ ትረካ የዮሴፍ ቤተሰብ ከከነዓን ወደ ግብፅ ያደረጓቸውን ሦስት እርስ በርስ የተሳሰሩ ጉዞዎችን ያካትታል። የመጀመሪያው ጉዞ በዘፍጥረት 42:1-38 ነው። ሁለተኛው ጉዞ በ43:1-45:28 ይገኛል። ሦስተኛው ጉዞ ደግሞ በ46:1-47:12 ይታያል። የመጀመሪያውን ጉዞ እንይ።

የመጀመሪያው ጉዞ (ዘፍጥረት 42:1-38)

የመጀመሪያው ጉዞ ከሶስቱ ዘገባዎች ውስጥ ቀላሉ እና በሶስት ክፍሎች ሊከፈል ይችላል። በመጀመሪያ፣ 42:1-5 ላይ፣ ወንድሞች በታላቅ ረሃብ ምክንያት ከከነዓን ወደ ግብፅ ተጓዙ። በዚህ ክፍል ያዕቆብ ከቢንያም በስተቀር የዮሴፍን ወንድሞች ሁሉ በግብፅ ምግብ እንዲገዙ ላካቸው።

ሁለተኛው ክፍል፣ በ42:6-28 ውስጥ፣ ዮሴፍ ወንድሞቹን ለመጀመሪያ ጊዜ ባወቀበት ወቅት በግብፅ ስለተከሰቱት ሁኔታዎች ይናገራል። ዮሴፍ ማንነቱን አልገለጸም፣ ነገር ግን የወንድሞቹን ባህሪ ፈትኖ ብንያምን ለማምጣት ወደ ከነዓን መልሰው በመላክ ፈተናቸው። መጀመሪያ ላይ ዮሴፍ ብንያም ግብፅ እስኪደርስ ድረስ ከአንዱ በስተቀር ሁሉንም በእስር ቤት እንደሚያቆይ ዝቶ ነበር። በውጤቱም፣ ወንድሞች የመጨረሻ ጊዜያቸው እንደደረሰ ይገነዘባሉ። 42:21 ላይ፣ እርስ በርሳቸው፡- «እኛ የምንቀጣው በወንድማችን ምክንያት ነው» ተባባሉ። ከሦስት ቀን በኋላ ዮሴፍ ቢንያምን ለማምጣት ከስምዖን በቀር ሁሉንም ላከ። ከረጢታቸውም እህል እንዲሞላና እህሉን ለመግዛት ባመጡት ብር እንዲሞላ አዘዘ። ወንድሞች ወደ ኋላ ሲመለሱ ከመካከላቸው አንዱ በርሳው ውስጥ ያለውን ብር አገኘ። ወንድሞች ፈርተው በቁጥር 28 ላይ “እግዚአብሔር ያደረገብንን ይህ ምንድር ነው?” ብለው ጮኹ።

ሦስተኛው ክፍል ከቁጥር 29-38 ላይ ወንድሞች ወደ ከነዓን ሲመለሱ የሆነውን ነገር ይዘግባል። አባታቸውን ቢንያምን አብሯቸው ወደ ግብፅ እንዲልክ ለማሳመን ሞከሩ ያዕቆብ ግን ፈቃደኛ አልሆነም። ስለዚህ ወንድሞች በከነዓን ቀሩ።

የሁለተኛው ጉዞ (ዘፍጥረት 43:1-45:28)

የመጀመሪያውን ጉዞ በአጭሩ ከተመለከትን፣ በዘፍጥረት 43:1-45:28 ወደሚገኘው የሁለተኛው ጉዞ ክንውኖች እንሸጋገር። ከመጀመሪያው ጉዞ በተወሰነ ደረጃ የተወሳሰበ ቢሆንም፣ ሁለተኛው ጉዞ እንዲሁ በሶስት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላል። የመጀመሪያው ክፍል፣ በ43:1-14፣ ወንድሞች ወደ ግብፅ ከመጓዛቸው በፊት ይቀድማል። ምግባቸው ካለቀ በኋላ ያዕቆብ ብንያምን ከወንድሞቹ ጋር ወደ ግብፅ ለመመለስ ተስማማ።

ሁለተኛው ክፍል፣ በ43:15-45:24፣ በግብፅ ውስጥ የተከናወኑትን ረጅም ሥዕላዊ መግለጫዎች ያቀፈ ነው። በመጀመሪያ፣ በ43:15-34፣ ዮሴፍ ወንድሞቹን በቤቱ ታላቅ ግብዣ ተቀበለ። ግን ማንነቱን በሚሰጥር መያዙን ቀጠለ። በ43:30 መሰረት ዮሴፍ በቢንያም እይታ በጣም ስለተነካ ለብቻው ለማልቀስ ከክፍሉ ወጣ።

44:1-13 ላይ፣ ዮሴፍ ወንድሞቹን የበለጠ ፈተናቸው። መጋቢውን ከረጢቶቻቸውን በእህልና በብር እንዲሞላ እና በብንያም ከረጢት ውስጥ የብር ጽዋ እንዲያስቀምጥ አዘዘው። ከዚያም ዮሴፍ ወንድሞቹን ወደ ከነዓን

መልሶ ላካቸው። ነገር ግን በየሴኛ ትእዛዝ መጋቢው ወንድሞችን አገኛቸው። የብር ጽዋውን በቢንያም ከረጢት ውስጥ “አገኘ” እና ወንድሞችን ወደ የሴኛ ቤት መለሰ።

በቁጥር 14-34 ላይ ይሁዳ ለየሴኛ ምሕረትን በመለመን በቁጥር 16 ላይ “እግዚአብሔር የባሪያዎችህን በደል ገልጦአል” ብሏል። ከዚያም ይሁዳ በራሱ በግብፅ በብንያም ቦታ ለመቆየት ራሱን አቀረበ። የሴኛ ይሁዳ ባቀረበው ትሕትና ልመና ተነካ። 45:1-15 ላይ፤ የሴኛ በመጨረሻ ማንነቱን ለወንድሞቹ ገለጠ። ምዕራፍ 45:2 “[የሴኛ] እጅግ አለቀሰ ግብፃውያንም ሰሙት፤ የፈርዖንም ቤተ ሰዎች ሰሙ። የሴኛ በቁጥር 7 ላይ “በምድር ላይ ቅሬታ እንዲኖራችሁና ነፍሳችሁን በታላቅ ማዳን ያድን ዘንድ” ወደ ግብፅ እንደላከው ገልጿል። ከዚያም ወንድሞቹን አባታቸውን ያዕቆብን ወደ ግብፅ እንዲያመጡት አዘዛቸው። ይህ ትዕይንት በቁጥር 14-15 ይዘጋል፤ የሴኛ እና ቢንያም እርስ በርሳቸው ተቃቅፈው እያለቀሱ እና የሴኛ ከሁሉም ወንድሞቹ ጋር ሲሳም እና ሲነጋገር በሚያዩት ልብ የሚነካ ትዕይንት ይዘጋል።

የየሴኛ ታሪክ መካከለኛ ክፍል በየሴኛና በወንድሞቹ መካከል ስላለው እርቅ ነው። ቀድሞውንም ወደ ግብፅ ሄዷል፤ ተጋድሎአቸዋል፤ የየሴኛ ወንድሞች ምግብና ከረሃብ እጩይታ ለማግኘት መጡ፤ ነገር ግን በዚህ መሀል፤ በምዕራፍ 45 ላይ፤ በተለይ፤ ይህ አስደናቂ ምስል አግኝተናል - ግሩም ነው፤ በእውነቱ - እሱ ከውጤቶቹ ውስጥ አንዱ ነው። የዘፍጥረት መጽሐፍ ሁሉ ድራማዊ እና ስሜታዊ ክፍሎች፤ እና ያኔ የሴኛና ወንድሞቹ በመጨረሻ ታረቁ እና ያገኙት ነገር እርስ በእርሳቸው ተቃቅፈው እያለቀሱ እና እያለቀሱ ነው። በዚያ ምእራፍ እና ከዚያ በፊት ባለው ትንሽ አለቀሱ፤ ግብፃውያን እንኳን ጩኸቱ ሁሉ ለምን እንደ ሆነ እያሰቡ ነው። እና ስለዚህ፤ በወንድማማቾች መካከል እንዲህ ያለ አለመግባባት ስለነበረ በጣም የሚያምር ምስል ነው፤ ነገር ግን በዚያ ቅጽበት ሙሉ ለሙሉ አንድ ሆነዋል። እናም ያ ውህደት የመጣው በመጀመሪያ፤ የሴኛ ወንድሞቹን እንደፈተናቸው እና የተለወጡ ሰዎች መሆናቸውን በማወቅ ነው። አባታቸውን እና መሰል ነገሮችን ሲያታልሉ ህይወቱን ሲፈልጉ እንደ መጀመሪያው አልነበሩም። እነርሱ የተለወጡ ሰዎች ነበሩ፤ እና አንዳንዶቹ እንደ ይሁዳ፤ በተለይ እንደ ተለወጡ ሰዎች ጎልተው ታይተዋል... እርቁ የመጣው እነዚህ ወንድሞች በመለወጥ እና የሴኛ በመቀየሩ ነው። በህልሙ እና በእነዚያ መሰል ነገሮች በጣም ኩራት ከነበረው ከዚህ ደፋር ወጣት አሁን ከሰልጣን ቦታ ወደ ምሕረት ተለውጧል። በእነዚያ ምዕራፎች ውስጥ እነዚያን ለውጦች ስታዩ ወይም በምዕራፎቹ ውስጥ እንደተገነዘባችሁ፤ ይህ የሚያለቅሱበት እና እርስ በርስ የሚጣባቀሱበት ትዕይንት በጣም ውድ ነው እናም በሙሴ ዘመን በእስራኤላውያን አእምሮ ውስጥ ይጣበቅ ነበር።

— ዶ/ር ሪቻርድ ኤል.ፕራት፤ ጁኒየር

ከዚያም፤ በ45:16-24፤ ፈርዖን የሴኛን ወንድሞቹን እንዲልክ ያዕቆብን አዘዘ። ፈርዖንም በቁጥር 20 ላይ “ከግብፅ ሁሉ የሚበልጠው ለአንተ ይሆናል” ሲል ለየሴኛ ቃል ገባለት። የሴኛ ታዛዥ በመሆን ወንድሞቹ አዲስ ባገኙት ስምምነት እንዲቀጥሉ አዘዛቸው። በቁጥር 24 ላይ የሴኛ “በመንገድ ላይ አትጨቃጨቁ!” ብሎ አዘዛቸው።

በሁለተኛው ጉዞ የመጨረሻ ክፍል፤ በ45:25-28፤ ወንድሞች ወደ ከነዓን ተመለሱ። ለያዕቆብ በግብፅ የሆነውን ነገር ነገሩት፤ ያዕቆብም ከእነርሱ ጋር ወደ ግብፅ ለመመለስ ተስማማ።

በመጀመሪያውና በሁለተኛው ጉዞ የአባቶችን ዕርቅና ውህደት ከተመለከትን በኋላ፤ በዘፍጥረት 46:1-47:12 ወደ ሦስተኛው ጉዞ ደርሰናል።

ሦስተኛ ጉዞ (ዘፍጥረት 46:1-47:12)

ሦስተኛው ጉዞ በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላል። በመጀመሪያ፣ 46:1-27 ወንድሞች ወደ ግብፅ ያደረጉትን ጉዞ በድጋሚ ዘግቧል፤ በዚህ ጊዜ ግን ከያዕቆብ ጋር ነበር። በቁጥር 1-7፣ የጉዞውን እና ያዕቆብ በግብፅ እንደሚባረክ የእግዚአብሔር ማረጋገጫ እንማራለን። የጉዞው ቅደም ተከተል በ46:8-27፣ ወደ ግብፅ ከሄዱት የያዕቆብ ልጆች እና የልጅ ልጆች ዝርዝር ጋር ይዘጋል።

ሁለተኛ፣ ልክ እንደ መጀመሪያው እና ሁለተኛዎቹ ጉዞዎች፣ 46:28-47:12 በግብፅ ውስጥ ስላሉት ክስተቶች ዝርዝር መግለጫ ይሰጣል። ምዕራፍ 46:28-30 ይሁዳ የመሪነት ሚና የተጫወተበትን ያዕቆብ ከየሴፍ ጋር ስለነበረው ግንኙነት ይናገራል። ይህንንም ተከትሎ፣ በ46:31-47:12፣ ፈርዖን የየሴፍን ቤተሰብ ተቀብሎ በጎሣም በየሴፍ ጥበቃ ሥር እንዲኖሩ አዘዛቸው።

የአባቶችን ዕርቅና መገናኘቱን ከጻፈ በኋላ፣ ሙሴ በታሪኩ ውስጥ ወደ አራተኛው ደረጃ ዞረ። በዘፍጥረት 47:13-27፣ ሙሴ በግብፅ የነበረውን የየሴፍን በጎ አገዛዝ ተናግሯል።

የየሴፍ የበጎነት አገዛዝ (ዘፍጥረት 47:13-27)

በ47:13-26 ላይ፣ ረሃቡ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተባባሰ መሄዱን እንማራለን። የሴፍ በመላው ግብፅና በከነዓን ምግብ አቀረብ፣ የፈርዖንን ኃይል ያጠናክረው የግብፅንና የከነዓንን ሕዝብ ከብቶችና መሬቱን በመግዛት ይመገባቸው ነበር። በሂደትም ስፍር ቁጥር የሌላቸውን ህይወት ታድጓል።

በዚህ ዘገባ መጨረሻ ላይ፣ በዘፍጥረት 47:27 ላይ፣ ሙሴ የየሴፍ አገዛዝ ያዕቆብንና ልጆቹን እንዴት የጠቀማቸው እንደሆነ ተናግሯል። ሙሴ እንዲህ ሲል ጽፏል።

እስራኤልም በግብፅ ምድር በጎሣም አገር ተቀመጠ፤ ገዙአትም፣ ረቡ፣ እጅግም በዙ። (ዘፍጥረት 47:27).

ከመጀመሪያው የአባቶች አለመግባባት፣ የየሴፍ አስጊ አገዛዝ መነሳት፣ የወንድሞች ዕርቅና መሰባሰብ፣ እና የየሴፍ በጎ አድራጎት በግብፅ አገዛዝ፣ ሙሴ ስለ የሴፍና ወንድሞቹ ወደ ዘገቡ የመጨረሻ ደረጃ ደርሰናል። በዘፍጥረት 47:28-50:26፣ የየሴፍ ቤተሰብ በየሴፍ አገዛዝ ሥር የአባቶችን ስምምነት አጣጥሟል።

የአባቶች ስምምነት (ዘፍጥረት 47:28-50:26)

ይህ የመጨረሻው እርምጃ በአባቶች መካከል የተፈጠረውን አለመግባባት የመክፈቻ ችግር ይፈታል። በየሴፍ ቤተሰብ ስምምነት ላይ በማተኮር በተለይ ለሙሴ የመጀመሪያ ተደራሲያን አስፈላጊ የሆኑትን በረከቶች ለእስራኤላውያን አበርክቷል።

ስለ አባቶች ስምምነት ያሉት ምዕራፎች በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላሉ። በመጀመሪያ ደረጃ፣ በዘፍጥረት 47:28 እስከ 50:14፣ ሙሴ በመጨረሻው ዘመን የያዕቆብን ዘላቂ የቤተሰብ ዝግጅት ትኩረት ሰጧል። ከዚያም፣ በዘፍጥረት 50:15-26፣ የየሴፍን ዘላቂ የቤተሰብ ዝግጅት እናያለን። አስቀድመን የያዕቆብን ቤተሰብ ዝግጅት እንመልከት።

የያዕቆብ ቤተሰብ ዝግጅቶች (ዘፍጥረት 47:28-50:14)

ይህ ክፍል የሚጀምረው ያዕቆብ በሚሞትበት ጊዜ አካባቢ ነው። 47:28-31 ላይ፣ ሙሴ ያዕቆብ በከነዓን ለመቅበር የሱሴንን መሐላ እንደፈለገ ገለጸ። ከዚያም፣ በ48:1-49:28፣ የያዕቆብን በረከቶች የሚያካትቱ ሁለት የተለያዩ ስብሰባዎችን እናነባለን።

በመጀመሪያው ስብሰባ፣ በ48:1-22፣ ያዕቆብ የሱሴን እና ልጆቹን፣ ኤፍሬምን እና ምናሴን በግል ባርኳቸዋል። በዚህ ስፍራ፣ የሱሴ ኤፍሬምን እና ምናሴን ከአጎቶቻቸው ጋር እኩል ሊያደርጋቸው ስለወሰነ በተለምዶ በበኩር ልጅ የሚሰጠውን ድርብ ርስት ክብር ተቀበለ። ነገር ግን በድንገት ያዕቆብ የበኩር ልጅ በሆነው ለምናሴ የሚገባውን ለሱሴ ሁለተኛ ልጅ ለሆነው ለኤፍሬም ትልቅ ቦታ ሰጠው።

ከዚያም በ49:1-28፣ የሱሴን እና ልጆቹን በግል ከፍ ካደረገ በኋላ፣ ሁሉም የያዕቆብ ልጆች የመጨረሻውን በረከቶች ተቀበሉ። ያዕቆብ ልጆቹን ሁሉ በአንድነት ስብስቦ ፓትርያርኩ አንድ በአንድ ለኑሮአቸው በሚሰማማ መንገድ ባረካቸው። እንደ ያዕቆብ የመጨረሻ በረከቶች፣ እነዚህ ዝግጅቶች ለሚመጡት ትውልዶች ለመጽናት የታሰቡ ነበሩ።

ይህ ክፍል በዘፍጥረት 49:29-50:14 የያዕቆብን ሞት እና መቃብር በመተረክ ይዘጋል። በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ፣ የሱሴ በከነዓን ለመቀበር የአባቱን ምኞት ፈጽሟል። ከዚያም ወደ ግብፅ ተመለሰ።

በየሱሴ አገዛዝ ሥር ያለው የአባቶች ስምምነት የያዕቆብ ቤተሰብ ዝግጅት ክፍልን ብቻ ይጨምራል። በዘፍጥረት 50:15-26 ውስጥ ያለውን የሱሴን ቤተሰብ ዝግጅትም ያካትታል።

የሱሴ የቤተሰብ ዝግጅት (ዘፍጥረት 50:15-26)

ይህ አጭር ክፍል በሁለት አጫጭር ዘገባዎች ይከፍላል። በ50:15-21፣ የሱሴ ወንድሞቹን ለእነርሱ ያለውን ደግነት አረጋጋቸው። የሱሴ ወንድሞች ይቅርታ እንዲጠይቁለት ለምነውታል፣ የሱሴም በጸጋ ይቅር አለ።

በየሱሴ እና በወንድሞቹ ታሪክ ውስጥ ከምናያቸው ነገሮች አንዱ የይቅርታን ኃይል፣ ሁኔታዎች እጅግ አስቸጋሪ በሚሆኑበት ጊዜም እንኳ በእግዚአብሔር መልካም ዓላማ የመታመንን ኃይል እና የሌሎችንም ማየት እንችላለን። ተመሳሳይ አስቸጋሪ ሁኔታ እንዲያውም በትክክል “በዚህ ሁኔታ ውስጥ አስገብኝ” ማለት እንችል ይሆናል። ነገር ግን የሱሴ ለወንድሞቹ የሰጠው ምላሽ፣ በመሠረቱ እሱን ለባርነት ቢሸጡትም፣ በጌታ መታመን እና መታዘዝ እና እግዚአብሔር ለእርሱ የመረጠውን ልዩ እና አስፈላጊ ዓላማ መፈጸሙን ተገንዝበናል።

— ቄስ ዶክተር ሚካኤል ዎከር

በዘፍጥረት 50:19-21 የሱሴ ወንድሞቹን እንዲህ አላቸው።

የሱሴም አላቸው። አትፍሩ፤ እኔ በእግዚአብሔር ፋንታ ነኝ? እናንተ ክፉ ነገርን አሰባችሁብኝ፤ እግዚአብሔር ግን ዛሬ እንደ ሆነው ብዙ ሕዝብ እንዲድን ለማድረግ ለመልካም አሰበው። አሁንም አትፍሩ፤ እኔ እናንተንና ልጆቻችሁን አመግባችኋለሁ። አጽናናቸውም ደስ አሰኛቸውም። (ዘፍጥረት 50:19-21).

የሱሴና የወንድሞቹ ታሪክ በሙሉ በዘፍጥረት 50:22-26 የሱሴ ከወንድሞቹ በሚፈልገው መሐላ ይዘጋል። አሪት ዘፍጥረት 50:25 አድምጡ።

የሴኛም የእስራኤልን ልጆች። እግዚአብሔር ሲያስባችሁ አጥንቱን ከዚህ አንሥታችሁ ከእናንተ ጋር ውሰዱ ብሎ አማላቸው። (ዘፍጥረት 50:25).

በዘፍጥረት መዝገብ ውስጥ፣ ይህ መሐላ የሴኛ ከመሞቱ በፊት ከወንድሞቹ ጋር ያደረገው የመጨረሻው ግንኙነት ነው። የሴኛ ወንድሞች እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብፅ ነፃ ሲያወጣ አጥንቱን ይዘው በተስፋይቱ ምድር ለመቅበር የሴኛን ክብር እንደሚቀጥሉ በዘርቻቸው ስም ቃል ገብተዋል።

የሴኛ የመጨረሻ ቃላት እነዚህ ናቸው፡- “እግዚአብሔር በእርግጥ ይንከባከብሃል” ማለትም ከወንድሞቹና ከቤተሰቡ ጋር በመሠረታዊነት ሲናገር “አጥንቱንም ከዚህ ውሰዱ” አላቸው። እንደ ግብፃዊ ገዥ፣ የሴኛ ከሞተ በኋላ ታሸቶ፣ በሳርኮፋንስ ውስጥ ተቀምጦ ሊሆን ይችላል... ይህን ሳርኮፋንስ ባዩ ቁጥር፣ በሴኛ የተነገረውን ቃል ኪዳን እና ለአባቶች የተሰጠውን የተስፋ ቃል እያሰቡ ይሆናል። ወደ ምድር ትመለሳለህ። የሴኛም “አጥንቶቼን ከእናንተ ጋር ተሸክሙ። ከእናንተ ጋር ወደ ተስፋይቱ ምድር አስገቡት አላቸው። ይህም የእርሱ የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን የመቀበል አካል ነው... እና ስለዚህ፣ አይሁዶች ከግብፅ በወጡ ጊዜ፣ ሙሴ የሴኛን አጥንት ወሰደ። ዳግመኛም በእነዚያ አርባ ዓመታት ውስጥ ለእስራኤል ሕዝብ በተስፋ ቃል ምድር ውስጥ እንዲሆኑ በእግዚአብሔር የተሰጠ ታላቅ የተስፋ ቃል ምልክት፣ የእይታ አጋዥ ሆነ። ስለዚህ አጥንቶቹ በመጨረሻ በሴኬም ተቀበሩ፣ እና እዚህ ያለው መርህ፣ እኔ እንደሚሰበው፣ በጣም ቀላል ነው። የእግዚአብሔር ተስፋዎች በህይወት ውስጥ ከምንም ነገር በላይ እውን መሆን አለባቸው። እግዚአብሔር የገባውን ቃል ይጠብቃል።

— ዶክተር ላሪ ጄ ዋተርስ

እስከዚህ ነጥብ ድረስ ስለ የሴኛ እና ወንድሞቹ በምናደርገው ትምህርት፣ የሙሴን ታሪክ አወቃቀር እና ይዘት ተመልክተናል። አሁን፣ ወደ ሁለተኛው የትምህርታችን ዋና ርዕስ፣ ወደ እነዚህ ምዕራፎች ዋና መሪ ሃሳቦች እንሸጋገር።

ዋና ዋና ጭብጦች

የሴኛ እና የወንድሞቹ ታሪክ በዘፍጥረት የመጀመሪያ ተደራሲያን ላይ ብዙ አንድምታ ነበረው፣ እዚህ ከምንጠቅሰው በላይ፣ ለዘመናዊ አተገባበርም ተመሳሳይ ነው። አሁንም፣ እነዚህን ምዕራፎች በመጀመሪያዎቹ ተደራሲያን መቼት ውስጥ ከተመለከትን፣ የተወሰኑ ጭብጦች ወደ ፊት ይንቀሳቀሳሉ። እነዚህ ዋና ዋና ጭብጦች የሴኛ ታሪክ በመጀመሪያዎቹ ተደራሲያን ላይ ተጽእኖ ለመፍጠር የተነደፈባቸውን ሁሉንም መንገዶች አያካትቱም። ወይም ዛሬ እነርሱን ተግባራዊ ማድረግ ያለብንን ሁሉንም መንገዶች አይወክሉም። ነገር ግን እነዚህ ዋና ዋና ጭብጦች በዚህ የዘፍጥረት ክፍል ውስጥ አንዳንድ በጣም ወሳኝ ባህሪያትን በተመለከተ አቅጣጫ ይሰጡናል።

የእነዚህን ምዕራፎች ዋና ዋና ጭብጦች በሁለት መንገድ እንመለከታለን። በመጀመሪያ፣ በሁለቱም የሴኛ ታሪክ እና በአብርሃም፣ በይስሐቅ እና በያዕቆብ መዛግብት ውስጥ የሚገኙትን አንዳንድ የጋራ አጽንዖቶችን እንዴት እንደምናገኝ ጥቂት አስተያየቶችን እንሰጣለን። ሁለተኛ፣ በሴኛ እና በወንድሞቹ ታሪክ ውስጥ ጎሳ ያሉ ሁለት ልዩ ትኩረትዎችን በጥንቃቄ እንመለከታለን። በመጀመሪያ በርካታ የጋራ አጽንዖቶችን እንመልከት።

የጋራ አጽንዖቶች

በዘፍጥረት ላይ በሌሎች ትምህርቶች እንደተመለከትነው፣ የአብርሃምን፣ የይስሐቅን እና የያዕቆብን ሕይወት በሚመለከቱ ትረካዎች ውስጥ አራት ዋና መሪ ሃሳቦች አሉ። እነዚህ ርዕሶች በሴኛ እና በወንድሞቹ ታሪክ ውስጥም ይገኛሉ። እግዚአብሔር ለእስራኤል በሰጠው ጸጋ ላይ አጽንዖት መስጠት፣ እስራኤል ለእግዚአብሔር

ያላትን ታማኝነት መመዘኛ፣ እግዚአብሔር ለእስራኤል የሰጣቸው በረከቶች እና እግዚአብሔር በእስራኤል በኩል ለሌሎች የሰጣቸው በረከቶች። በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ውስጥ ለእስራኤል የእግዚአብሔርን ጸጋ ጭብጥ እንዴት እንደምናቀርብ ለአፍታ እናሰብ።

የእግዚአብሔር ጸጋ ለእስራኤል

ቅዱሳት መጻሕፍት ለመለኮታዊ ጸጋ፣ ምሕረት እና ደግነት የተወሰኑ ቃላትን ይጠቀማሉ፣ ነገር ግን እነዚህን ቃላት በየሴኛ ታሪክ ውስጥ አናያቸውም። ቢሆንም፣ በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ የእግዚአብሔርን ጸጋ ጭብጥ እናገኛለን። በየሴኛ ዘመን "ያ ዓለም" በምንለው ነገር ውስጥ፣ እግዚአብሔር አልፎ አልፎ ለየሴኛ እና ለቤተሰቡ ያለፈውን ጸጋ፣ ከዘመናቸው በፊት ያሳየውን ጸጋ አስታውቷቸዋል። እግዚአብሔርም ቀጣይነት ያለው ጸጋውን ለየሴኛ እና ለቤተሰቡ በየመንገዱ አሳይቷል። እና እግዚአብሔር ወደፊት ስለሚፈጸሙ ነገሮች ሲጠቁም፣ የሴኛ እና ቤተሰቡ አንድ ቀን እንዴት የወደፊት ጸጋውን እንደሚያገኙ፣ በተለይም ወደ ተስፋይቱ ምድር የመመለስን ጸጋ እንዴት እንደሚያገኙ ይጠቁማል።

ነገር ግን እነዚህ ሦስት የጸጋ ዓይነቶች የየሴኛን ታሪክ ብቻ አልፈጠሩም። የመጀመሪያዎቹ ተደራሲያኑ የሙሴ የእግዚአብሔር ጸጋ በየሴኛ ዓለም ጽፏል ስለዚህም እግዚአብሔር “በዓለማቸው” ውስጥ ስላሳያቸው ብዙ መንገዶች እንዲያስቡ ነበር።

በተመሳሳይ መልኩ፣ እንደ ክርስቶስ ተከታዮች፣ እግዚአብሔር ለየሴኛ እና ለቤተሰቡ ያሳየውን ጸጋ ለዓለማችንም ተግባራዊ ማድረግ እንችላለን። ይህንን ለማድረግ ብዙ መንገዶች አሉ፤ ነገርግን ከሦስቱ የክርስቶስ መንግሥት ደረጃዎች አንጻር ማሰብ ጠቃሚ ነው። ከአዲስ ኪዳን አንጻር፣ የእግዚአብሔር ያለፈው ጸጋ ለየሴኛ እና ወንድሞቹ ያሳየው በእኛ ላይ የሚሠራው በክርስቶስ የመጀመሪያ ምጽዓት፣ በመንግሥቱ ምረቃ ወቅት እንደታየው ነው። በየሴኛ ታሪክ ውስጥ የእግዚአብሔርን ቀጣይነት ያለው ጸጋ ባየን ቁጥር፣ በክርስቶስ መንግሥት ቀጣይነት በዕለት ተዕለት ሕይወታችን ቀጣይነት ያለው ጸጋውን እናስታውሳለን። እና ልክ የሴኛ እና ቤተሰቡ የእግዚአብሔርን የወደፊት ጸጋ እንደጠበቁት፣ የክርስቶስ መንግሥት በአዲስ ሰማይ እና አዲስ ምድር ሲጠናቀቅ በእግዚአብሔር ምሕረት ተስፋ እናደርጋለን።

እግዚአብሔር ለእስራኤል ከሰጠው የተጋራ አጽንዖት ጋር፣ እስራኤላውያን ለእግዚአብሔር ያላቸውን ታማኝነት መስፈርት እንመልከት።

ለእግዚአብሔር የእስራኤል ታማኝነት

ስለዚያ የየሴኛ እና የወንድሞቹ የሙሴ ትረካ በጣም ያልተለመደው አንዱ ገጽታ ሙሴ የቃል መመሪያዎችን ወይም የእግዚአብሔርን ትእዛዛትን አለመጥቀሱ ነው። ይልቁንም፣ ሙሴ እስራኤላውያን የሴኛ በዚያ ዓለም ለእግዚአብሔር ያለውን ታማኝነት በዓለማቸው ውስጥ ከተቀበሉት ሕግ አንጻር እንዲገመገሙት ይጠብቅ ነበር።

አሁን፣ እርግጥ ነው፣ ሙሴ የቀደሙት አባቶች መዳናቸውን ለእግዚአብሔር ሕግ በመታዘዝ ማግኘት እንደማይችሉ ያውቅ ነበር። ያ ሁልጊዜ የማይቻል ነው። ነገር ግን መታዘዛቸው እና አለመታዘዛቸው የልባቸውን ትክክለኛ ሁኔታ በእያንዳንዱ የታሪክ ደረጃ ላይ አሳይቷል። እናም ሙሴ ተደራሲያኑ ከየሴኛ ታሪክ አንጻር የገዛ ልባቸውን እንዲመረምሩ ጋበዛቸው።

ለምሳሌ፣ በአሉታዊ ጎኑ፣ ሙሴ ወንድሞቹ የሴኛን ለመግደል ባደረጉት ዕቅድ ላይ እግዚአብሔር ተቀባይነት እንደሌለው በቀጥታ መናገር አልነበረበትም። ይህ በዘፀአት 20፡13 ላይ ያለውን ስድስተኛውን የግድያ ትእዛዝ እንደጣሰ ተደራሲያኑ ያውቁ ነበር። የሴኛን ለባርነት መሸጥ እንደ ዘዳግም 24፡7 ያሉ ሕጎችን ጥሷል። በዘፀአት 20፡12 ላይ ወንድማማቾች ያዕቆብን ባታለሉ ጊዜ አባትና እናት እንዲያከብሩ ትእዛዙን ጥሰዋል። ይሁዳ

ዝሙት አዳሪ መስሎት ከትዕማር ጋር ሲተኛ በዘጸአት 20:14 እና ሌሎችም እንደ ዘሌዋውያን 19:29 ያሉትን የዝሙትን ትእዛዛት ጥሷል።

ነገር ግን ይበልጥ አዎንታዊ በሆነው ጎኑ፣ ሙሴ የሴኛና ወንድሞቹ ለእግዚአብሔር ታማኝ የሆኑበትን ጊዜ ለመለየት ተደራሲያኑ ስለ አምላክ ሕግ ባወጡት እውቀት ይታመን ነበር። ለምሳሌ፣ የሴኛ በዘጸአት 20:14 እና 17 ላይ የጳጥፋራን ሚስት መማሪክን በመቃወም የጾታ ሥነ ምግባርን ባሳየ ጊዜ ሰባተኛውና አሥረኛውን ትእዛዛት ፈጸመ። በኋላ፣ በዘጸአት 46:29-34 ባሉት ምንባቦች፣ የሴኛ እና ወንድሞቹ በዘጸአት 20:12 በአምስተኛው ትእዛዝ መሰረት አባታቸውን አከበሩ። ወንድሞች በየሴኛ ፊት ያሳዩት ንስሐና ትሕትና እንደ ዘሌዋውያን 5:5 ያሉትን ሕጎች አንጻርቋል። እንደ ዘሌዋውያን 19:18 ባሉት ምንባቦች የሴኛ ለወንድሞቹ ያሳየው ደግነትና ምሕረት እውነት ነው። እንግዲያው፣ ሙሴ በዚያ ዓለም ውስጥ ታማኝነትን እና ታማኝነትን እንደገለጸው በመጀመሪያዎቹ እስራኤላውያን ተደራሲያን በእነርሱ ዓለም ውስጥ የነበራቸውን ታማኝነት እና ታማኝነት ትኩረት እንዳሳየ እንመለከታለን።

እንደ ዘመናዊ ክርስቲያኖች፣ በየሴኛ ታሪክ ውስጥ ታማኝነትን እና ለእግዚአብሔር ታማኝ አለመሆንን የምንይዝበት ቢያንስ ሦስት ዋና መንገዶች አሉ። በመጀመሪያ፣ እነዚህን ምሳሌዎች ኢየሱስ ለእግዚአብሔር ካደረገው ፍጹም ታዛዥነት ጋር፣ በተለይም በመንግሥቱ ምረቃ ወቅት ጋር ማወዳደር እና ማነጻጸር አለብን። ሁለተኛ፣ በክርስቶስ መንግሥት ቀጣይነት የየሴኛን ታሪክ የሞራል መርሆች በዕለት ተዕለት ሕይወታችን ላይ ተግባራዊ ለማድረግ ዝግጁ መሆን አለብን። እና በመጨረሻም፣ በየሴኛ ታሪክ ውስጥ ያለው የታማኝነት መስፈርት ትኩረታችንን ሊሰብ የሚገባው በመንግስቱ ፍጻሜ በክርስቶስ ዳግም መምጣት ላይ ስለሚሆነው ነገር ነው። በዚያን ጊዜ፣ በክርስቶስ የማዳን እምነት የነበራቸው ሁሉ በአዲስ ሰማይና አዲስ ምድር ሙሉ በሙሉ ይጻፉ እና ፍጹም ታዛዥ ወደሆኑ የእግዚአብሔር አገልጋዮች ይለወጣሉ።

የእግዚአብሔር ለእስራኤል የሰጠውን ጾጋ እና እስራኤል ለእግዚአብሔር ያላትን ታማኝነት ያላቸውን የጋራ አጽንዖቶች ተመልክተናል። በየሴኛ ታሪክም ሆነ በቀደመው የአባቶች ታሪክ የተካፈለው ሦስተኛው አጽንዖት የእግዚአብሔር ለእስራኤል የሰጣቸው በረከቶች ጭብጥ ነው።

የእግዚአብሔር በረከቶች ለእስራኤል

ከየሴኛና ከወንድሞቹ አንጻር “ያ ዓለም”፣ አባቶች ታማኝ ባይሆኑም በሌላ ጊዜ ደግሞ ለታማኝነታቸው ምላሽ በመስጠት እግዚአብሔር በረከቱን እንዳፈሰሰ ልንጠቅስ ይገባል። ሙሴ የእግዚአብሔርን በረከቶች ጭብጥ ነድፎ በዚያ ዓለም ላሉ ሕዝቦቹ እግዚአብሔር በዓለማቸው ውስጥ የባረካቸውን ስፍር ቁጥር የሌላቸውን መንገዶች እንዲገነዘቡ ለማድረግ - ታማኝ ባይሆኑም እንዲሁም ለታማኝነታቸው ምላሽ ለመስጠት እንደባረካቸው ተናገረ።

በተመሳሳይም በየሴኛና በወንድሞቹ ታሪክ ውስጥ የሚገኙት የእግዚአብሔር በረከቶች ዛሬ በእኛ ዓለም ላይ ይሠራሉ። አንዳንድ ጊዜ ይህ የእኛ ታማኝነት የጎደለ ቢሆንም እና በሌላ ጊዜ ደግሞ ለታማኝነታችን ምላሽ ነው። በክርስቶስ መንግሥት ምረቃ ወቅት እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ ያፈሰሰውን በረከቶች በማመን በየሴኛ ታሪክ እና በእኛ ሕይወት መካከል ግንኙነቶችን እናገኛለን። በክርስቶስ መንግሥት ቀጣይነት አሁን እንዴት እንደሚባርከንም እንገነዘባለን። በክርስቶስ መንግሥት ፍጻሜ ላይ እግዚአብሔር እንዴት እንደሚባርከን በጉጉት እንጠባበቃለን።

እግዚአብሔር ለእስራኤል የሰጠውን ጾጋ፣ እስራኤል ለእግዚአብሔር ያላትን ታማኝነት እና የእግዚአብሔርን ለእስራኤል በረከቶች ከተጋራው አጽንዖት ጋር፣ የየሴኛ ታሪክ በእስራኤል በኩል ለሌሎች የእግዚአብሔር በረከቶች አጽንዖት ይሰጣል።

በእስራኤል በኩል የተሰጡ የእግዚአብሔር በረከቶች

እንደ ዘፍጥረት 12፡3፣ 22፡18 እና 26፡4 ያሉ ምንጫዎች እግዚአብሔር እስራኤልን እንደባረከ እና አብርሃምንና ዘሩን መንግሥቱን እና በረከቱን ለአሕዛብ ሁሉ እንዲያሰራጭ እንደ ሾማቸው ይነግሩናል። ይህ ጭብጥ በየሴኛ ዓለም ውስጥ በዋነኝነት የሚታየው የሴኛ በግብፅ ያስተዳደረው አገዛዝ ለሌሎች በረከት ያስገኘበት መንገድ ነው። ለምሳሌ፡ በዘፍጥረት 39፡5 የሴኛ ለጽጥፋራ በረከት ነበር። 39፡22 ላይ በፈርዖን እስር ቤት ላለው የእስር ቤት ጠባቂ በረከት ነበር። የሴኛም የፈርዖንን ሕልም በፈታው ጊዜ ፈርዖንን ባረከው 41፡25። ነገር ግን የሴኛ ግብፃውያንን እና ብዙ ብሔሮችን በባረከበት ጊዜ ለሌሎቹ ታላቅ በረከቶች የደረሱት የሴኛ በሥልጣን ላይ በነበረበት ወቅት ነው። ዘፍጥረት 41፡56-57 እንደዘገበው፡-

በምድርም ሁሉ ላይ ራብ ሆነ፤ የሴኛም እህል ያለበትን ነተራ ሁሉ ከፍቶ ለግብፅ ሰዎች ሁሉ ይሸጥ ነበር፤ ራብም በግብፅ ምድር ጸንቶ ነበር። አገሮችም ሁሉ እህል ይዘዙ ዘንድ ወደ ግብፅ ወደ የሴኛ መጡ፤ በምድር ሁሉ ራብ እጅግ ጸንቶ ነበርና። (ዘፍጥረት 41፡56-57).

እስራኤላውያን ለሌሎች ያበረከቷቸው በረከቶች ጭብጥ ለሙሴ የመጀመሪያ ተደራሲያን 'በእነርሱ ዓለም' ላይ እንዴት እንደሚሠራ ማየት ቀላል ነው። በመጀመሪያ፣ እስራኤላውያን የየሴኛን ታሪክ ሲሰሙ፣ አባቶቻቸው ሌሎችን እንደባረኩ ሲያውቁ ማበረታቻ ይሆንላቸው ነበር። በራሳቸው ጊዜ የእግዚአብሔርን በረከቶች ለሌሎች እንዲያደርሱ እግዚአብሔር እንደጠራቸውም ይገነዘቡ ነበር። እናም ዘሮቻቸው የእግዚአብሔርን በረከቶች ለዓለም ሁሉ የሚያሰራጩበትን ጊዜ በጉጉት ይጠባበቁ ነበር።

እንደሚተጠብቁትም፣ ይህ ጭብጥ በእኛ ዓለም ውስጥም ይሠራል። ክርስቶስ በመንግሥቱ ምረቃ ለዓለም በረከቶችን ሰጥቷል። በመንግሥቱ ቀጣይነት ዓለምን በቤተ ክርስቲያን ይባርካል። እናም አንድ ቀን፣ በአዲሱ ፍጥረት መንግስቱ ሲፈጸም እያንዳንዱን የአለም ነገድ እና ህዝብ ይባርካል።

ልዩ አጽንዖቶች

በየሴኛ ታሪክ ውስጥ ያሉትን ዋና ዋና ጭብጦች ስንመረምር፣ በዘፍጥረት ውስጥ በየሴኛ ታሪክ እና በቀሪው የአባቶች ታሪክ መካከል ያሉትን አንዳንድ የጋራ አጽንዖቶችን ጠቅሰናል። አሁን በየሴኛ ታሪክ ውስጥ ተለይተው በተገኙ ሁለት ልዩ አጽንዖቶች ላይ ማተኮር አለብን። ቀደም ሲል በዚህ ትምህርት ውስጥ የሚከተለውን ሀሳብ አቅርበናል፡

የየሴኛና የወንድሞቹ ታሪክ የእስራኤል ነገዶች የተሰፋይቱን ምድር ወረራና ሠፈር ሲጋፈጡ ተሰማምተው እንዴት እንደሚኖሩ አስተምሯቸዋል።

እንደተመለከትነው፣ አብዛኛው የዚህ የዘፍጥረት ክፍል በየሴኛ እና በወንድሞቹ መካከል ካለው አለመግባባት እና ስምምነት ጋር የተያያዘ ነው። የሴኛና ወንድሞቹም የአሥራ ሁለቱ የእስራኤል ነገድ አባቶች ነበሩ። ስለዚህ፣ እነዚህ ግንኙነቶች በሙሴ ዘመን በእስራኤል ነገዶች መካከል ከነበረው መስተጋብር ጋር በቀጥታ የተያያዙ ናቸው። በዘፍጥረት 50፡24-25 ላይ የሴኛን የመጨረሻ ቃል አድምጡ፡ ይህ ግንኙነት ወደ ፊት ሲሄድ፡

የሴኛም ወንድሞቹን አለ። እኔ እምታለሁ፤ እግዚአብሔርም መጎብኘትን ይጎበኛችኋል፤ ከዚህችም ምድር ያወጣችኋል፤ ለአብርሃምና ለይስሐቅ ለያዕቆብም ወደ ማለላቸው ምድር ያደርሳችኋል። የሴኛም የእስራኤልን ልጆች። እግዚአብሔር ሲያስባችሁ አጥንቴን ከዚህ አንሥታችሁ ከእናንተ ጋር ውሰዱ ብሎ አማላቸው። (ዘፍጥረት 50፡24-25).

ይህ ምንባብ በዚያ ዓለም፣ በየሴኛ ዘመን፣ እና በእነርሱ ዓለም፣ በሙሴ የመጀመሪያ ተደራሲያን መካከል ያለውን ግንኙነት አጽንኦት ለመስጠት አስቸጋሪ ይሆናል። ሙሴ በዘፍጥረት የመጀመሪያዎቹ ተደራሲያን ሕይወት ውስጥ የሚሆነውን ነገር ማለትም ወደ ተስፋይቱ ምድር መግባታቸው በየሴኛ ግልጽ በሆነ ግምት የየሴኛን የወንድሞቹን ታሪክ ዘጋው።

በየሴኛ የመጨረሻ ቃላቶች እና በዋና ተደራሲያን ተሞክሮዎች መካከል ያለውን የዚህ ግንኙነት አንድምታ ለማጠቃለል ብዙ መንገዶች አሉ። ግን ለኛ ዓላማዎች፣ ሁለት ልዩ አጽንኦቶችን ብቻ እንመለከታለን። በመጀመሪያ፣ የየሴኛና የወንድሞቹ ታሪክ በሙሴ ዘመን በነበሩት የእስራኤል ነገዶች መካከል ብሔራዊ አንድነት እንዲሰፍን እንዴት እንደተዘጋጀ እንመለከታለን። ሁለተኛ፣ ቃሉ እግዚአብሔር በእስራኤል ነገዶች መካከል የሾመውን ብሔራዊ ልዩነት እንዴት እንደተቀበለ እንመለከታለን። አስቀድመን የብሔራዊ አንድነት ጭብጥን እንመልከት።

ብሔራዊ አንድነት

የብሔራዊ አንድነት ጭብጥ ያለውን ጠቀሜታ ለማየት የየሴኛና የቤተሰቡ ታሪክ በዘፍጥረት ውስጥ በተደጋጋሚ ከተገለጸው ምሳሌ የራቀ መሆኑን ልንጠቁም ይገባል። ይህንን ስርዓተ-ጥላት “ልዩ ተከታይ” ልንለው እንችላለን። ልዩ ምትክ ስንል የእግዚአብሔር ልዩ ሞገስ በጊዜ ሂደት በአንድ ዋና ሰው ወይም ፓትርያርክ በኩል ማለፍ ማለት ነው።

እስቲ በዚህ መንገድ አስቡበት፡ በዘፍጥረት 1፡1 እስከ 11፡9 ባለው የመጀመሪያ ታሪክ፣ እግዚአብሔር አዳምና ዘሮቹ መላውን ዓለም እንዲሞሉ እና እንዲገዙ አስቀድሞ ሾሟል። የእግዚአብሔርን የከበረ መንግሥት በምድር ላይ ማስፋፋት ነበረባቸው። ነገር ግን በኃጢአት መግቢያ፣ ይህ ተስፋ ለሴት ብቻ ተላልፏል እንጂ ለቃዩን አልተላለፈም። እግዚአብሔር ከኖኅ ጋር ብቻ የገባውን ቃል ኪዳን እስኪያረጋግጥ ድረስ የእግዚአብሔር ልዩ ሞገስ በሴት ዘር በኩል አለፈ። ኖኅ ሦስት ወንዶች ልጆች ሴም፣ ካም እና ያፌት ነበሩት። ነገር ግን የእግዚአብሔር ተስፋዎች የተላለፉት በሴም ዘር ብቻ ነው። በጥንታዊው ታሪክ መጨረሻ ላይ፣ የሴም ዘር የሆነው አብርሃም የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል ብቸኛ ወራሽ ነበር።

በዘፍጥረት 11፡10 እስከ 37፡1 ያለው የቀደመ የአባቶች ታሪክ ይህንን የብቻ የመተካካት ዘይቤ ይቀጥላል። የአብርሃም ተስፋዎች ከእስማኤል እና ከአብርሃም ልጆች ይልቅ ለይስሐቅ ብቻ ተላልፈዋል። እግዚአብሔርም ለይስሐቅ የሰጠው ተስፋ በዓሳው ፈንታ ለያዕቆብ ብቻ ተላልፏል።

አሁን፣ በዘፍጥረት የመጀመሪያዎቹ 36 ምዕራፎች ውስጥ ይህ ብቸኛ የመተካካት ዘይቤ በጣም አስፈላጊ ቢሆንም፣ የየሴኛና የወንድሞቹ ታሪክ በድንገት ያበቃል። በዚህ የዘፍጥረት ክፍል ላይ ሙሴ “ሁሉን አቀፍ ተከታይነት” ጠበቅ አድርጎ ተናግሯል። የእግዚአብሔር ልዩ ጸጋ ከያዕቆብ ዘንድ ለአሥራ ሁለቱ ልጆቹ እንጂ ለአንድ ብቻ እንዳልሆነ ያምን ነበር። ያዕቆብ ሲሞት፣ አሥራ ሁለቱ ልጆቹና ዘሮቻቸው፣ አሥራ ሁለቱ የእስራኤል ነገዶች፣ የያዕቆብን የተስፋይቱን ምድር ርስት በጋራ ተካፈሉ። ይህ የያዕቆብ ርስት ለልጆቹ ሁሉ መከፋፈል የሙሴን እስራኤላውያን ተደራሲያን ብሔራዊ አንድነት እንዲጎናጸፍ አድርጓል።

የያዕቆብን እና ከዚያም የየሴኛን እና የወንድሙን የይሁዳን ታሪክ ስናነብ፣ በዚህ ቤተሰብ ውስጥ ብዙ ረብሻ፣ ብዙ ግጭት፣ ቅናት፣ ጠብ እንዳለ እና እግዚአብሔር የቃል ኪዳን ማህበረሰቡ በዚህ መንገድ እንዲኖር አይፈልግም። ስለዚህም ታሪኩ ምሳሌ ይሆናል ብዬ አሰባለሁ፣ እግዚአብሔር እንዴት አንድነትን ለማምጣት በኪዳን ማህበረሰብ ውስጥ እየሠራ፣ የሴኛና ይሁዳ አንድ ሆነው ሲጨርሱ እንጂ ከአሁን በኋላ ግጭት ውስጥ አይደሉም። ይህ በኋላ ለሰዎች ጥሩ ምሳሌ ነው። የሴኛ እና ይሁዳ ከእስራኤል ዋና ዋና ነገዶች መካከል ሁለቱ ናቸው። እግዚአብሔር በኪዳን

ማኅበረሰብ ውስጥ ሊያየው የሚፈልገውን እና ለመፍጠር እየሞከረ ላለው አንድነት ትልቅ ምሳሌ ይሆንላቸዋል።

— ዶ/ር ሮበርት ቢ. ቺሮልም፣ ጁኒየር

ቀደም ሲል እንዳየነው፣ የሴኛና የወንድሞቹ ታሪክ በወንድማማቾች መካከል እርስ በርስ በፈጸሙት ኃጢአት ምክንያት በተፈጠረው አለመግባባት ጀመረ። ነገር ግን በወንድማማቾች መካከል በስምምነት ተጠናቀቀ። በዚህ መንገድ፣ የሙሴ ትረካ እርሱን ለሚከተሉ ሰዎች ሁሉ እግዚአብሔር የእስራኤልን ነገዶች ብሔራዊ አንድነት እንዲፈልጉ እንደጠራቸው ግልጽ አድርጓል። የሴኛ ታሪክ እንደሚሰላው፣ እስራኤላውያን በሙሉ እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ እና ለያዕቆብ በሰጣቸው የተስፋይቱን ምድር ርስት ተካፍለዋል።

እንግዲያው ሙሴ በሌሎች ቦታዎች በእስራኤል ነገዶች መካከል ያለውን አንድነት መናገሩ ምንም አያስደንቅም። ለምሳሌ፣ በዘጸአት 19፡8 ላይ፣ ሁሉም እስራኤላውያን በሲና ተራራ ከእግዚአብሔር ጋር ቃል ኪዳን ለመግባት በአንድ ድምፅ እንደተሰማሙ ገልጿል። በዘኁልቀ 32 እና ኢያሱ 1፡12-18፣ ሁሉም ነገዶች በከነዓን ምድር አንድም ሳይለያዩ እንዲዋጉ ሙሴና ኢያሱ አጥብቀው ነግረው ነበር። በዘዳግም 29፡2 ላይ ሙሴ ነገዶችን ሁሉ ሊቃል ኪዳን መታደስ ሰበሰበ።

እናም ከዚህ ባሻገር፣ የእስራኤል ብሔራዊ አንድነት በኋለኞቹ የብሉይ ኪዳን ደራሲዎች አጽንዖት መሰጠቱን ቀጥሏል። የዳዊት እና የሰሎሞን ውድቀት ቢኖርም የተባበሩት ንጉሣዊ አገዛዝ ዘመን እንደ እስራኤል ወርቃማ ዘመን ይቆጠር ነበር። ብሔሩ ወደ ሰሜናዊና ደቡባዊ መንግሥታት መከፋፈል እግዚአብሔር ለሕዝቡ ካለው አመለካከት በጣም ያነሰ ነበር። በኋላም የእስራኤል ነቢያት ነገዶቹ ከምርኮ በኋላ እንደገና እንደሚገናኙ ቃል ገብተው ነበር። እንደ ዜና መዋዕል ያሉት መጻሕፍት ደግሞ ከግዛት በኋላ የነገዱ ተወካዮች በተስፋይቱ ምድር መኖር እንዳለባቸው አጥብቀው ተናግረው ነበር።

ሙሴ በሴኛና በወንድሞቹ ዓለም ውስጥ በነበሩት በአሥራ ሁለቱ ነገድ አባቶች መካከል ያለውን አንድነት አስመልክቶ የሰጠው ትኩረት በእስራኤላውያን ነገዶች መካከል ብሔራዊ አንድነት እንዲኖር አድርጓል። ይህ አጽንዖት የሴኛና የወንድሞቹ ታሪክ በእኛ ዘመናዊ ዓለም ላይ ሊተገበር ከሚገባቸው ዋና መንገዶች አንዱንም ይጠቁማል። የእስራኤል ነገዶች አንድ የጋራ ርስት እንደተካፈሉ ሁሉ በዓለም ላይ ያሉ ሁሉም የክርስቶስ ተከታዮች በክርስቶስ አንድ ርስት ይካፈላሉ። ኢየሱስ ይህንን አንድነት የመሰረተው በመንግሥቱ ምረቃ ወቅት ነው። በክርስቶስ መንግሥት ቀጣይነት ይህንን አንድነት መከተል አለብን። እናም አንድ ቀን በክርስቶስ መንግሥት ፍጻሜ በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ባለው ፍጹም አንድነት እና ስምምነት ደስ ይለናል። ኤፌሶን 4፡3-6 ጳውሎስ እንዲህ ሲል ተናግሯል፡-

በሰላም ማሰሪያ የመንፈስን አንድነት ለመጠበቅ ትጉ። በመጠራታችሁ በአንድ ተስፋ እንደ ተጠራችሁ አንድ አካልና አንድ መንፈስ አለ፤ አንድ ጌታ አንድ ሃይማኖት አንዲት ጥምቀት፤ ከሁሉ በላይ የሚሆን በሁሉም የሚሠራ በሁሉም የሚኖር አንድ አምላክ የሁሉም አባት አለ። (ኤፌሶን 4፡3-6).

የዚህን ክፍል አመክንዮ አስተውል። ጳውሎስ የክርስቶስ ተከታዮችን “የመንፈስን አንድነት ለመጠበቅ የተቻላችሁን ጥረት አድርጉ” ሲል ጠርቷቸዋል። በእስራኤል ነገዶች መካከል እንዳለን የጋራ ርስት፣ አንድ አካል፣ አንድ መንፈስ ቅዱስ፣ አንድ ተስፋ፣ አንድ ጌታ፣ አንድ እምነት፣ አንድ ጥምቀት፣ እና አንድ አምላክ እና አብ ነው።

የሴኛና የወንድሞቹ ታሪክ በዛሬው ጊዜ ያሉ የክርስቶስ ተከታዮች በመካከላችን ስለሚፈጠረው አለመግባባት እንዲያስቡበት ብዙ እድሎችን ይሰጣል። ራሳችንን በዓለም ዙሪያ ለሚገኙ የእግዚአብሔር ሕዝቦች አንድነት ስንሰጥ ብዙ ተግባራዊ መመሪያ ይሰጠናል።

የሴኛ ታሪክ በእስራኤላውያን መካከል ያለውን ብሔራዊ አንድነት አበረታቷል ምክንያቱም የሴኛ ይቅር ባይ ሰው ነበር። ለእስራኤላውያን ብቻ ሳይሆን ለእኛ እንደ ክርስቲያን፣ ለቤተሰብ፣ በዚህ ዓለም ውስጥ ለምንኖረው ሕይወት ያለን አንድነት መፍትሔው ይቅርታ ብቻ ነው። የሴኛ

በወንድሞቹ ብዙ ተበድሏል፤ ነገር ግን በችግር ውስጥ በነበሩበት ጊዜ አዳናቸው... እናም የየሴኛን ታሪክ ስንመለከት እና እንዴት ይቅር እንዳለው ስንመለከት፤ በጣም ትልቅ የሆነ ነገር ይቅር ማለቱ ነው። እንዲሁም ፈልገው ነበር። በሕይወት እንዲኖር አልፈለጉትም። ሌላ ጊዜ ሊገናኙት አልፈለጉም። የሴኛ ግን በእነርሱ ላይ ጉዳት ሊያደርስ አልፈለገም። እርሱ ኃይል ነበረው፤ ያንን ለማድረግ የሚያስችል አቅም ነበረው፤ ነገር ግን እግዚአብሔርን የሚመስል ሕይወት መኖሩ እና ከእነርሱ የበለጠ በእምነት በሳል ነበር፤ ከዚህም የተነሣ እነርሱን ማቀፍ ቻለ። ያ ደግሞ ሊደገም ይችላል፤ እናም በእስራኤል በአስራ ሁለቱ ነገዶች መካከል ሊደገም ይችላል፤ በእኛ፤ በቤተሰባችን፤ በቤተክርስቲያናችን ውስጥ ሊደገም ይችላል፤ እናም በህብረተሰብ ውስጥ ሊደገም ይችላል።

— ቄስ ዶክተር ሳይፕሪያን ኬ. ጉቺንዳ

አሁን፣ የሙሴ ልዩ ትኩረት የእስራኤልን ብሔራዊ አንድነት እንደሚያበረታታ መገንዘቡ ጠቃሚ ቢሆንም፤ ሙሴ ይህን ማድረግ ያስፈለገው ለምን እንደሆነ ማወቁ ጠቃሚ ነው። ባጭሩ፣ ሙሴ አንድነት እንደሚያስፈልግ ገልጿል፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ለሕዝቡም ብሔራዊ ብዝሃነትን ወስኗል።

ብሔራዊ ብዝሃነት

በቀላል አነጋገር፣ ሁሉም የጎሳ ፓትርያርኮች የያዕቆብ ወራሾች ነበሩ፤ ይህ ማለት ግን ሁሉም በትክክል ይስተናገዱ ነበር ማለት አይደለም። በተቃራኒው፣ የተቀረው የብሎይ ኪዳን ክፍል በግልፅ እንደሚያሳየው እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን ነገዶች የተለያዩ ልዩ ሙብቶችን እና ኃላፊነቶችን እንደሰጣቸው ነው። ሙሴ በእስራኤል ነገዶች መካከል መግባባት እንደሚያስፈልግ ጠበቅ አድርጎ የገለጸው አንደኛው ምክንያት የእስራኤል አንድነት ሊጸና የሚችለው እስራኤላውያን አምላክ ራሱ ልዩ ልዩ ሙብቶችንና ኃላፊነቶችን እንደወሰነ ሲገነዘቡ ብቻ ነው።

እንደ አንድነት መሪ ሃሳብ፣ የብዝሃነት ጭብጥ በእያንዳንዱ የሴኛ እና የወንድሞቹ ታሪክ ውስጥ በእያንዳንዱ እርምጃ ይንጸባረቃል። ነገር ግን በተለይ በዘፍጥረት 47፡28-49፡33 ውስጥ ጎልቶ ይታያል። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ፣ ያዕቆብ ርስቱን ለአሥራ ሁለቱ ልጆቹ አከፋፈለ፤ ነገር ግን በእነርሱ እና በዘሮቻቸው መካከል ዘላቂ ልዩነቶችን አድርጓል።

በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ፣ ሙሴ የያዕቆብን ልጆች በሙሉ በመለየት የእስራኤልን ብሔራዊ ብዝሃነት አበረታቷል። ሆኖም፣ ለዓላማችን፣ ሁለቱን ብቻ እንመለከታለን። ይሁዳ እና ዘሮቹ እና፣ በእርግጥ፣ የሴኛ እና ዘሮቹ። አስቀድመን ለይሁዳና ለዘሮቹ የተሰጠውን ክብር እንመልከት።

ይሁዳና ዘሮቹ እግዚአብሔር ለይሁዳና ለነገዱ የሾመውን ታላቅነት ለማረጋገጥ ሙሴ ፓትርያርክ ይሁዳን በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ ወደ መሃል መድረክ አዘውትሯል። ይሁዳ በመጀመሪያ የተገለጠው በዘፍጥረት 37፡12-36 ወንድሞች የሴኛን ሊገድሉት ሲሞክሩ ነው። በቁጥር 26-27 ይሁዳ ከወንድሞቹ መካከል ተለይቶ የሴኛን ወክሎ በተሳካ ሁኔታ ጣልቃ ገባ። ይሁዳ በቁጥር 27 ላይ “[የሴኛ] ወንድማችን ሥጋና ደማችን እንደ ሆነ” በማሳሰብ የወንድሞችን መለያየት ሊያመለክት የሚገባውን ስምምነት አረጋግጧል። እዚህ ላይ ደግሞ ወንድሞቹ በእቅዱ ሲሰማሙ የይሁዳ አመራር እውቅና እንደተሰጠው እናያለን።

ሙሴ በከነዓን የይሁዳን የኃጢአት ታሪክ በተናገረ ጊዜ ይሁዳ እንደገና ታየ 38፡1-30። ይህ ክፍል የይሁዳን የሥነ ምግባር ብልግና ከየሴኛ ንጹሕ አቋም ጋር በጽጥፋራ ቤት ካለው ጋር ያነጻጽራል። ነገር ግን፣ በ38፡26፣ ይሁዳ፣ “[ትዕማር] ከእኔ የበለጠ ጻድቅ ናት” ሲል ሙሴ የይሁዳን ትህትና ገልጿል። እግዚአብሔር የይሁዳን ንስሐ

እንደተቀበለ ግልጽ ነው ምክንያቱም እግዚአብሔር ይሁዳን ፋሬስና ዛሬን መንትያ ልጆች ሰጥቷቸዋል።

ሙሴ በ44:14-34 ውስጥ ወደ ግብፅ ባደረጉት ሁለተኛ ጉዞ ሙሴ እንደገና ትኩረቱን ወደ ይሁዳ አመራር ሰቧል። ቢንያም የብር ጽዋ ሰረቀ ተብሎ በተከሰሰ ጊዜ፣ ይሁዳ በየሴኛ ፊት ቀርቦ ምሕረትን ለመነፃፅ ራሱንና ወንድሞቹን የየሴኛን “አገልጋዮች” ብሎ በመጥራት በትሕትና ተናግሯል። እሱና ወንድሞቹ ባደረጉት ነገር ንስሐ መግባታቸውን “እግዚአብሔር የባሪያዎችህን ኃጢአት ገልጧል” በማለት ተናግሯል። ብንያም ወደ ከነዓን ካልተመለሰ “በአባቱ ላይ ሊደርስ የሚችለውን መከራ” በመመልከት አባቱን አክብሯል። እንዲሁም “በልጁ ምትክ” በግብፅ ለመቆየት በድፍረት ራሱን አቀረበ።

እና በመጨረሻ፣ በ49:1-28፣ በያዕቆብ የመጨረሻ በረከቶች ይሁዳ ወደ ፊት ተንቀሳቅሷል። በቁጥር 8-12፣ ያዕቆብ ይሁዳ እና ነገዱ ወደማይገኝለት የመሪነት ቦታ ከፍ እንደሚል ተናግሯል። የይሁዳም ነገድ አንድ ቀን የእስራኤል ንጉሣዊ ነገድ ይሆናል። በዘፍጥረት 49:8-10 የያዕቆብን ቃል አድምጡ፡-

ይሁዳ፣ ወንድሞችህ አንተን ያመሰግኑሃል፤ እጅህ በጠላቶችህ ደንደስ ላይ ነው፤ የአባትህ ልጆች በፊትህ ይሰግዳሉ። ይሁዳ የአንበሳ ደቦል ነው፤ ልጄ ሆይ፣ ከአደንህ ወጣህ፤ እንደ አንበሳ አሸመቀ፣ እንደ ሴት አንበሳም አደባ፤ ያስነሣውስ ዘንድ ማን ይችላል? በትረ መንግሥት ከይሁዳ አይጠፋም፣ የገዥም ዘንግ ከአግሮቹ መካከል፣ ገዥ የሆነው እስኪመጣ ድረስ፤ የአሕዛብ መታዘዝም ለእርሱ ይሆናል። (ዘፍጥረት 49:8-10)።

እዚህ ላይ የይሁዳ “ወንድሞች [እርሱን] ያመሰግኑታል” የሚለውን ልብ በል። እጁን “በጠላቶቹ አንገት ላይ” ያደርጋል፤ ይህ ማለት የሚቃወሙትን ሁሉ ድል ያደርጋል ማለት ነው። የይሁዳም “የአባት ልጆች” ማለትም ወንድሞቹ “ይሰግዱለታል። ሙሴ ከቀደምት መለያዎቹ አንጻር የይሁዳ ነገድ በሌሎቹ የእስራኤል ነገዶች ላይ ሥልጣን እንደሚኖራቸው ተናግሯል።

“በትረ መንግሥት” እና “የገዥው በትር” ማለትም የንግሥና ምልክቶች በይሁዳ ዘር እንደሚያዙ ልብ ማለት ያስፈልጋል። የእርሱ ነው”

ዘፍጥረት 49:10 የይሁዳ ዘር በዓለም ሁሉ ላይ ንጉሥ እንደሚሆን በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ የመጀመሪያውን ግልጽ ማጣቀሻ ይሰጠናል። ይህ የዳዊት ቤት መሲሕ ግልጽ ማጣቀሻ ነው። ይህ የወደፊት ንጉሥ ደግሞ በዘፍጥረት 12:3 ላይ የሚገኘውን የተስፋ ቃል ይፈጽማል፤ እግዚአብሔር ለአብርሃም “በምድር ያሉ ሕዝቦች ሁሉ በአንተ ይባረካሉ” ብሎ የነገረውን ቃል ይፈጽማል። በዚህ ንጉሥ አማካኝነት የእግዚአብሔር መንግሥት ወደ ዓለም ሁሉ ይደርሳል። “የአሕዛብ መታዘዝ” ለዚያ ታላቅ የይሁዳ ንጉሥ ይሰጠዋል።

ሙሴ የይሁዳን ክብር በዚያ ዓለም ለቀደመው ተደራሲያኑ በአለማቸው ላይ አፅንዖት የሰጠው ለምን እንደሆነ ለመረዳት አስቸጋሪ አይደለም። ይሁዳ የያዕቆብ የመጀመሪያ ልጅ አልነበረም፤ እና በመሠረቱ እንዲህ ዓይነት ታዋቂነት አይኖረውም ነበር። ስለዚህ፣ ሙሴ ስለ የሴኛና ወንድሞቹ ብሔራዊ አንድነት እንዲሰኙን ሲጽፍ፣ እግዚአብሔር የይሁዳን ነገድ በዚህ መንገድ ከፍ ከፍ ካደረገው እውነታ አንጻር ይህን አንድነት እንዲጠብቁ ይጠብቅ ነበር።

የይሁዳ ክብር ለዘመናችን የክርስቶስ ተከታዮች በአለማችን ላይ ብዙ እንድምታዎችም አሉ። ነገር ግን ዋናው ነገር እግዚአብሔር ከይሁዳ ነገድ የሆነ ታላቅ ንጉሥ እንደሚመጣ ቃል መግባቱ ነው። እናም ይህ የተስፋ ቃል ፍፁም በሆነው በዳዊት ልጅ በኢየሱስ የአለማት ንጉስ ተፈፀመ። ኢየሱስ የመንግሥቱ ምረቃ ላይ በሰማይ ዙፋኑን ያዘ። ጠላቶቹ ሁሉ ከአግሩ በታች እስኪጣሉ ድረስ በመንግሥቱ ዘመን ሁሉ ይነግሳል። በመንግሥቱ ፍጻሜም በአዲሱ ፍጥረት ላይ ለዘላለም ይነግሳል።

ሙሴ በይሁዳና በዘሩ ላይ በማተኮር በእስራኤል ውስጥ ያለውን ብዝሃነት እንዴት እንደሚያገለግል ከተመለከትን፣ በዚህ የዘፍጥረት ክፍል ውስጥ ወደ የሴኛና ዘሮቹ ግልጽ ታዋቂነት እንሸጋገር።

የሴኛና ዘሮቹ እንደተመለከትነው፣ የሴኛ የዘፍጥረት 37:2-50:26 ዋና ገፀ ባህሪ ነው። ነገር ግን፣ እንደ ወንድሞቹ፣ የሴኛ በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ በጣም ከፍ ከፍ ተደርጓል። በእውነቱ፣ ሙሴ በየሴኛ ባህሪ ላይ ጉድለት እንዳለበት የጠቆመው ብቸኛው ጊዜ የመከፈቻው ክፍል ነው። 37:2-11 ላይ የሴኛ ወንድሞቹን እንዳስቆጣ እንግራላን። አባቱን ስለ እነርሱ መጥፎ ወሬ አምጥቶ ስለ ወደፊቱ ሕልሙ ይመካ ነበር። ግን ይህ አንድ አሉታዊ ባህሪ እንኳን ስውር ነው። ሙሴም በቁጥር 2 ላይ የሴኛ “አሥራ ሰባት ዓመት ብቻ” እንደነበረ በመጥቀስ አሳንሶታል።

ከዚህ አለፍጽምና ፍንጭ በተጨማሪ የሴኛ ሥዕል ሙሉ በሙሉ አዎንታዊ ነው። የሴኛ ጳጥፋራን በታማኝነት አገልግሏል። የጳጥፋራን ሚስት ተቃዋሚዎች። ለፈርዖን ባደረገው አገልግሎት እንከን የለሽ ነበር። ወንድሞቹ ወደ እርሱ ሲመጡ በጥበብ ፈትኗቸዋል። በእርሱ ላይ ካደረጉት ክፉ ነገር በኋላም ልባቸው ርገራኝ ነበረው። ለአባቱ እና ለቤንያም ፍቅር አሳይቷል። የግብፅ መሪ ሆኖ ብዙ አገሮችን ባረከ። በእነዚህና በብዙ መንገዶች፣ በዘፍጥረት 49:26 ያዕቆብ እንደገለጸው ሙሴ የሴኛን ቀባው። የሴኛ “በወንድሞቹ መካከል አለቃ” ነበር።

አሁን እንደ እውነቱ ከሆነ፣ የሴኛ በሕይወቱ ውስጥ ብዙ ጊዜ ኃጢአት ሳይሠራ እንዳልቀረ ሁላችንም ከጋራ ተሞክሮ እናውቃለን። ይህ ከኢየሱስ በስተቀር በሁሉም ዘመን ላሉ ሰዎች ሁሉ እውነት ነው። ታዲያ ሙሴ ለምን የሴኛን በዚህ መልኩ አዘጋጀው? ዓላማው ምን ነበር? መልሱ የሚገኘው እገዚአብሔር ለየሴኛና ለዘሮቹ በእስራኤል ነገዶች መካከል ልዩ ታዋቂነት እንዲኖራቸው ማድረግ ነው።

በዘፍጥረት 48:1-22 ውስጥ ለየሴኛ ልጆች በተደረገው ልዩ ዝግጅት የየሴኛና የዘሮቹ ታዋቂነት በመጀመሪያ ይታያል። በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ፣ ያዕቆብ የየሴኛን ልጆች ኤፍሬምን እና ምናሴን እንደ ልጆቹ አድርጎ ባረካቸው። በ1ኛ ዜና 5:1 መሰረት ሮቤል የሥጋ ዝምድናን በመፈፀሙ የበኩር ልጅነቱን አጥቶ ነበር። ስለዚህ፣ ያዕቆብ ኤፍሬምን እና ምናሴን እንደራሱ አድርጎ ሲቀበላቸው፣ ይህ ማለት የሴኛ የያዕቆብ የበኩር ልጅ ሆኖ ሁለት አጥፍ ድርሻ አግኝቷል ማለት ነው።

ያዕቆብ ኤፍሬምን በምናሴ ላይ የባረከበት የዚህ ዝግጅት በጣም አስደናቂ ክፍል በ48:13-20 ላይ ይገኛል። የያዕቆብ ቀኝ፣ የበረከት እጅ፣ በምናሴ ራስ ላይ እንዲያርፍ፣ የሴኛ በጥንቃቄ ልጆቹን በያዕቆብ ፊት አቀረበ። ከዚያም የያዕቆብ ግራ እጅ፣ ትንሹ የበረከት እጅ፣ በኤፍሬም ራስ ላይ ይወድቃል። ምናሴ የየሴኛ የበኩር ልጅ ስለነበር ይህ ዝግጅት ተገቢ ይመስል ነበር። ነገር ግን ያለምንም ማብራሪያ ያዕቆብ እጁን ሲዘረጋ ግራ እጁ ወደ ምናሴ ቀኝ እጁም ወደ ኤፍሬም ሄደ። የሴኛ በዚህ ተበሳጫ እና የያዕቆብን እጆች ለማንሳት ምናሴን ለመደገፍ ሞከረ። በዘፍጥረት 48:19 ቀጥሎ የሆነውን ግን አድምጡ።

አባቱም እንቢ አለ እንዲህ ሲል። አወቅሁ ልጄ ሆይ፤ አወቅሁ፤ ይህም ደግሞ ሕዝብ ይሆናል ታላቅም ይሆናል፤ ነገር ግን ታናሽ ወንድሙ ከእርሱ ይበልጣል፤ ዘሩም የአሕዛብ ሙላት ይሆናል። (ዘፍጥረት 48:19).

ወይም “በራሱ ውስጥ አንድ ሕዝብ” ተብሎ እንደሚጠራው ግልጽ ነው። እንደ ዘኁልቀ 2:18-21 እና ዘዳግም 33:17 ያሉት ምንባቦች ኤፍሬም ከምናሴ የበለጠ ብዙ እና ታዋቂ እንደ ነበረ ያመለክታሉ። እንዲያውም የኤፍሬም የበላይነት በጣም ትልቅ ከመሆኑ የተነሳ በኋላ፣ በተከፋፈለው ንጉሣዊ አገዛዝ ዘመን፣ መላው የሰሜን እስራኤል ሕዝብ ብዙውን ጊዜ “ኤፍሬም” ተብሎ ይጠራ ነበር።

አሁን፣ ይህ ሁሉ ለዘመናችን የክርስቶስ ተከታዮች የማይጠቅም ሊመስል ይችላል። ነገር ግን በዚያ በየሴኛና በወንድሞቹ ዓለም ለኤፍሬም የተሰጠው ያልተጠበቀ ታዋቂነት በተለይ በዓለማቸው ለሙሴ የመጀመሪያ ተመልካቾች አስፈላጊ የሆነውን እግዚአብሔር ያዘጋጀውን ዝግጅት ያመለክታል። ሙሴ የዘፍጥረትን መጽሐፍ ሲጽፍ የሕዝቡን መሪነት ለአገልጋዩ ለኢያሱ አሳልፎ ሊሰጥ ነው። ኢያሱ ግን እንደ ሙሴና እንደ አሮን ከሌዊ ነገድ አልነበረም። ከይሁዳ ነገሥታት ወገን አልነበረም። አይደለም፣ ኢያሱ ከኤፍሬም ነገድ ነው። እርሱም እግዚአብሔር በሌሎቹ ሁሉ ላይ ከፍ ብሎ የባረከው ነገድ ነው። እንዲያውም ሙሴ ኤፍሬምን ተተኪ የመምረጡን ትክክለኛነት

ለማረጋገጥ በዚህ ዘገባ ላይ ጎላ አድርጎ ገልጿል። የይሁዳ ነገድ ልዩነቱን ያገኘው ኢየሱስ ከሞተ በኋላ ነበር። ኤፍሬማዊው ኢየሱስ ሕዝቡን ወደ ተስፋይቱ ምድር ይመራቸዋል።

የዘመናችን የክርስቶስ ተከታዮች እንደመሆናችን፣ ይህ የዮሴፍ እና የወንድሞቹ ታሪክ ገጽታ እግዚአብሔር በዓለማችን ላይ የሾማቸውን ልዩ ልዩ በረከቶች እና ሚናዎች እንድናውቅ ይጠራናል። በመንግሥቱ ምረቃ ወቅት፣ ኢየሱስ ሕዝቡን በተለያዩ ስጦታዎች ባርኳል። አንዳንዶቹን ሐዋርያት፣ ነቢያት፣ አስተማሪዎች እና የመሳሰሉትን ሰጣቸው። የተለያዩ ሰዎችን ወደ ተለያዩ ተግባራት እና ልዩ ሙብቶች ጠርቶ ነበር። ክርስቶስ ይህን ልዩነት የመሰረተው ህዝቡን ለመበታተን ሳይሆን እርስ በርስ እንዲተሳሰር ነው። እና በክርስቶስ መንግሥት ቀጣይነት፣ መንፈስ ቅዱስ እንደፈለገ ስጦታዎቹን ያፈሰሳል። እና በፍጻሜው ላይ እንዲሁ፣ ክርስቶስን የተከተሉትን እግዚአብሔር በሚያከብራቸው መንገዶች ላይ ልዩነትን እናያለን። የዮሴፍንና የወንድሞቹን ታሪክ በዓለማችን ላይ ስናስተውል፣ እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል በየዘመናቱ የሾመውን ልዩ ልዩ ዓይነት እውቅና እና ዋጋ መስጠት አለብን።

ማጠቃለያ

በዚህ በዮሴፍ እና በወንድሞቹ ላይ ባለው ትምህርት፣ የመጨረሻውን የዘፍጥረት ዋና ክፍል አወቃቀሩን እና ይዘቱን ተመልክተናል። እናም ሙሴ ዋና ዋና መሪ ሃሳቦችን ለማስተዋወቅ እነዚህን ምዕራፎች እንዴት እንደተጠቀመ አይተናል፣ ቀደም ባሉት የዘፍጥረት ክፍሎች ውስጥ የሚገኙትን ጨምሮ፣ እና በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ ስለ እስራኤል ህዝብ አንድነት እና ብዝሃነት የሙሴ ልዩ ትኩረት።

የዮሴፍና የወንድሞቹ ታሪክ የእስራኤል አባቶች እርስ በርስ በሰላም መኖር ምን ያህል ከባድ እንደነበር ያሳያል። በመጨረሻ ግን፣ እግዚአብሔር በመካከላቸው ዘላቂ የሆነ የፍቅር ማሰሪያ ሠራ። ይህ የእርቅ እና የመስማማት ታሪክ በመጀመሪያ የተጻፈው አሥራ ሁለቱን የእስራኤል ነገዶች በዘመናቸው እንደ እግዚአብሔር ሕዝብ ወደ ንስሐና አንድነት ለመጥራት ነው። ዛሬ መለያየትን እንድንቃወም እና እንደ ክርስቶስ ተከታዮች በመካከላችን ያለውን የፍቅር ማሰሪያ እንድናስፋፋ ይጠራናል። እንደ ክርስቶስ አካል፣ ከክርስቶስ ርስት ልንካፈል ይገባናል። የዮሴፍና የወንድሞቹ ታሪክ በዓለም ዙሪያ ላሉ ክብራማ መንግሥቱ ስንል ራሳችንን ለእግዚአብሔር ሕዝቦች አንድነት እንዴት ማዋል እንዳለብን በጣም አስፈላጊ መመሪያ ይሰጣል።

ለጽሑፍ አስተዋጽኦ ያደረጉ ሰዎች

ዶ/ር ስኮት ሬድ (አስተናጋጅ) በዋሽንግተን ዲሲ የተሃድሶ ቲሎቪዥን ሴሚናር የብሉይ ኪዳን ፕራዥንት እና ተባባሪ ፕሮግራም ናቸው። ከተሃድሶ ቲሎቪዥን ሴሚናር ኤም.ዲ.ቪ. እና ፒኤች.ዲ. ከአሜሪካ የካቶሊክ ዩኒቨርሲቲ አግኝተዋል። በአሜሪካ የካቶሊክ ዩኒቨርሲቲ፣ በማልታ የሚገኘው አውግስቲን ቲሎቪዥን ኢንስቲትዩት እና በሜዲትራኒያን ባህር ተፋሰስ በሚገኘው የአለም አቀፍ ማሰልጠኛ ተቋም አስተምረዋል። ዶ/ር ሬድ ለተለያዩ ህትመቶች እንደ Tabletalk (ሊንኒየር ሚኒስትሪ)፣ ዋሽንግተን ፖስት እና ፈሪስት ትንግስ ላይ ጽሑፎችን አበርክተዋል። በተጨማሪም፣ በመጽሐፍ ቅዱሳዊው የዕብራይስጥ ጥቅስ (ማህበር ኡቭ ባይብሊካል ሥነ-ጽሑፍ፣ 2014) እና በሙሉ ልብ፣ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እይታ ታላቁን ትእዛዝ እና የግል ሀብት (ኢንስቲትዩት ለእምነት፣ ሥራ እና ኢኮኖሚክስ፣ 2016) አሳትሟል።

ዶ/ር ስቴፈን ጄ.ብራመር በዳላስ ቲሎቪዥን ሴሚናር የመጽሐፍ ቅዱስ ኤክስፖዚሽን ፕሮግራም እና ክፍል ሰብሳቢ ናቸው።

ዶ/ር ሮበርት ቢ.ቸሮልም፣ ጁንየር በዳላስ ቲሎቪዥን ሴሚናር ዲፓርትመንት ሊቀመንበር እና የብሉይ ኪዳን ፕሮግራም ናቸው።

ቄሰ ዶ/ር ሳይጥሪያን ኬ. ጉቺንዳ በዳላስ፣ ቴክሳስ ውስጥ በሚገኘው ሃይላንድ ፓርክ ፕሪስብሪኬት ሴሚናር ስብሰባ ላይ የሁሉም ብሔሮች ፓስተር ናቸው።

ዶ/ር ሪቻርድ ኤል.ፕራት፣ ጁንየር የሶስተኛው ሚሊኒየም ሚኒስትሪ ፕራዥንት እና በሪፎርም ቲሎቪዥን ሴሚናር አርላንድ ካምፓስ የብሉይ ኪዳን ረዳት ፕሮግራም ናቸው።

ቄሰ ዶ/ር ሚካኤል ዎከር በዳላስ፣ ቴክሳስ በሚገኘው ሃይላንድ ፓርክ ፕሪስብሪኬት ሴሚናር የቲሎቪዥን ምሁር ናቸው።

ዶ/ር ላሪ ጄ. ዋተር በዳላስ ቲሎቪዥን ሴሚናር የመጽሐፍ ቅዱስ ኤክስፖዚሽን ፕሮግራም ናቸው።

የቃላት ፍቺ

ቻይዝም- ከመካከለኛው ክፍል በፊት እና በኋላ ያሉት ክፍሎች እርስ በእርሳቸው የሚመሳሰሉበት ወይም የሚያመዘክኑበት ሥነ-ጽሑፋዊ መዋቅር

ኤፍሬም - በወንድሙ ምናሴ በላይ ታላቅ በረከትን ያገኘ የየሴኛ ሁለተኛ ልጅ; የኢየሱስ ቅድመ አያት።

እስራኤል - የዕብራይስጥ ቃል ትርጉሙ "እግዚአብሔር ይታገላል" ወይም "እግዚአብሔር ይዋጋል"; ያዕቆብ ከመልአኩ ጋር ከታገለ በኋላ የተሰጠ አዲስ ስም; ደግሞ፣ ብሔሩ የያዕቆብ ዘር ነው።

እስራኤላዊ - የእስራኤል ሕዝብ አባል

ምናሴ - የየሴኛ የበኩር ልጅ

ጳጥፋራ - የሴኛን ለባርነት ከተሸጠ በኋላ የገዛው የግብፅ መኮንን; የጳጥፋራ ሚስት የሴኛን ልታታልለው ሞከረች አልተሳካላትም።

ትዕግር - ትንሹን ልጁን እንድታገባ ያልፈቀደላት፣ ይሁዳን ያሳተችው የይሁዳ ልጆች መበለት; የፋሬስና የዛራ እናት

ያዳለም - መጽሐፍ ቅዱሳዊ ደራሲዎች ስለጻፉት ዓለም

የእነርሱ ዓለም - የቅዱሳን መጻሕፍት የመጀመሪያ ተደራሲያን ዓለም